

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

**Obraz české a moravské archeologie v zahraničí
(anglofonní archeologické komunity)**

Martina Křížková

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra archeologie

Studijní program Archeologie

Studijní obor Archeologie

Bakalářská práce

Obraz české a moravské archeologie v zahraničí

(anglofonní archeologické komunity)

Martina Křížková

Vedoucí práce:

Mgr. Luboš Chroustovský, Ph.D.

Katedra archeologie

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2018

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval(a) samostatně a použil(a) jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2018

.....

Poděkování:

Ráda bych touto cestou vyjádřila poděkování vedoucímu mé bakalářské práce Mgr. Luboši Chroustovskému, Ph.D. za jeho cenné rady a trpělivost při vedení mé bakalářské práce.

Obsah

1 Úvod.....	1
2 Teoretické pozadí práce.....	2
2.1 Teoretické otázky.....	2
2.2 Role jazyka ve vědě.....	2
2.3 Příkladové studie o mezinárodní archeologii.....	6
3 Metoda.....	7
3.1 Sběr dat a prameny.....	7
3.2 Struktura databáze.....	9
4 Výsledky a interpretace.....	12
4.1 Základní informace a formální aspekty.....	12
4.2 Autoři a publikování.....	17
4.3 Téma.....	24
4.4 Mezioborová spolupráce.....	33
4.5 Chronologie.....	36
4.6 Geografie.....	39
4.7 Katedra archeologie na Západočeské univerzitě.....	42
5 Závěr.....	44
6 Seznam použité literatury.....	46
7 Resumé.....	50
8 Přílohy.....	51

1 Úvod

Práce je zaměřena na vyhledávání anglicky psaných článků českými a moravskými badateli ve vybraném vzorku periodik, následnou analýzu a interpretaci výsledků. Hlavním cílem práce je sledování četnosti vydávaných článků, publikovaných témat a mezinárodního postoje k české a moravské archeologii. Práce je rozdělena na teoretickou a metodickou část. Teoretická část je věnována pohledu na roli jazyka v archeologii, dále příkladovým studiím, které se zabývají obdobnými tématy jako tato práce a také jsou zde vymezeny teoretické otázky. Další kapitola se již týká metody práce, v podkapitolách je popsáno získávání informací pro databázi, která je dále přiblížena v další části této kapitoly. Nedílnou součástí této práce je právě databáze, která poskytuje podklady pro nejobsáhlejší část práce, kterou je kapitola o výsledcích a jejich zhodnocení. Jsou zde sledovány četnosti článků, publikování jednotlivých autorů, vymezení hlavních témat, mezioborová spolupráce, chronologická období a geografické regiony, na které se články zaměřují. Jedna podkapitola je zaměřena na Katedru archeologie Fakulty filozofické Západočeské univerzity, kde je sledováno publikování kmenových zaměstnanců. Tato teoretická práce by měla přinést pohled na publikování domácích autorů a vnímání českomoravské archeologie v zahraničí, na základě praktického zpracování shromážděných dat.

2 Teoretické pozadí práce

Předmětem teoretické části této práce je především téma archeologie a jazyk. Pokusím se zde přiblížit aspekty vědecké komunikace v oboru, komunikační bariéry, jazykové aspekty a jaká jsou možná řešení v otázce jazyka podle odborníků v oboru.

2.1 Teoretické otázky

Před tím než se sestaví relační databáze, je nutné zvolit si správná kritéria, díky kterým můžeme odpovědět na zvolené teoretické otázky. Některé otázky vyvstaly v průběhu zpracovávání databáze a mohl se dodatečně přidat další speciální deskriptor, který pomohl otázky řešit (např. kapitola Katedra archeologie na Západočeské univerzitě). Hlavním cílem práce bylo vyhledat články českých a moravských badatelů publikované v anglickém jazyce v zahraničí. Mezi ústřední teoretické otázky práce patří:

- 1) Vnímaní české a moravské archeologie v zahraničí. Stojí zahraniční země o práce našich autorů a o českomoravskou archeologii jako takovou?
- 2) Kvantita publikovaných prací. Vymezení počtu uveřejněných článků spolu s analýzou zjištěných výsledků.
- 3) Trendy. Zjištění vývoje publikační činnosti v čase, tedy v jakých obdobích se publikuje nejvíce a kdy naopak dochází ke stagnaci vydávání.
- 4) Témata. Vymezení témat, jakým se články nejvíce věnují, zda je téma ovlivněno mentalitou dané země a v jaké době se autoři o téma zajímali.

2.2 Role jazyka ve vědě

Některé vědecké komunity jsou schopné mezi sebou komunikovat téměř non-verbálně svými metajazyky (matematika, fyzika, chemie) a pomocí vlastní terminologie, která je založena například na latině (medicína). Ovšem vědy

závislé především na verbální komunikaci (humanitní obory), jsou v tomto znevýhodněny. Badatelé, kteří chtějí prezentovat své výzkumy, mimo domácí komunitu, se musí naučit jiný jazyk (Venclová 2003, 273). Každý, kdo se v současné době věnuje archeologii, se setkává s komunikačními problémy, ať už jde o profesionály, studenty nebo veřejnost, která se o archeologii zajímá. Najdeme zde jazykovou propast, která může bránit rozvoji oboru a zájmu o něj. Vedle mateřského jazyka je tedy nutné ovládat „druhý jazyk“, což by neměl být pro žádného vědce problém. Bylo by jedině přínosem, kdyby se nejen při vysokoškolském studiu dbalo na zlepšování úrovně alespoň jednoho dalšího jazyka, což je v současné době na některých univerzitách opomíjeno. Vystává zde otázka, v jakém jazyce by tedy měla být archeologie sdělována? A již u této otázky přichází jazykový problém. Je faktem, že mezinárodní vědecká archeologická obec jazykovou komunikaci příliš neusnadňuje a rozpadá se na několik národních komunit s vlastními jazyky. Součástí problému je, že nejde pouze o jiné jazyky, ale také o vědecký jazyk, který se neustále vyvíjí v závislosti na měnících se teoriích, paradigmatech, metodologiích, technikách a výsledcích. Také je nutné vzít v potaz, že v různých částech světa se věda vyvíjí nerovnoměrně a tím se jinak vyvíjí i vědecký jazyk. (Harding – Venclová 2007, 117; Venclová 2003, 273-276).

Překládání textů je věda sama o sobě, jedná se o vytvoření co nejpřesnějšího ekvivalentu původního sdělení v cílovém jazyce. Problematiku různé jazykové znalostní úrovně autorů a její dopad na výsledný překlad vědeckého textu ilustrují následující konkrétní příklady (převzaté z Venclová 2003, 276-277):

1. Autor si myslí, že jazyk slušně ovládá. Sám je schopen napsat text v cizím jazyce a dá či nedá ho přečíst příslušným rodilým mluvčím – archeologem. Text následně více či méně upraví anglický redaktor publikace. Autor pak má či nemá dost síly nedat si vnutit výslednou verzi. Naštěstí je schopen posoudit, zda výsledná elegancie oxfordské angličtiny nezkrasluje, co chtěl původně říci.

2. Autor jazyk dost ovládá. Napíše text ve své mateřštině a dá jej přeložit rodilým mluvčím, archeologem či nikoli. Dodá mu příslušné odborné termíny. Jazykově rozumí textu natolik, že je schopen diskutovat s překladatelem o posunech významu, vzniklých překladem. Anglický redaktor nechá text silně upravit, případně přepsat. Autor již pak jen žasne nad tím, co vlastně napsal, a doufá, že smysl nebyl příliš zkreslen.
3. Autor zná jazyk jen pasivně. Napíše text ve své mateřštině a dá jej přeložit překladateli, rodilému mluvčímu či nikoli. Dodá mu termíny, které mu připadají správné. Jazykově textu nerozumí do té míry, že posuny významu překladem neumí posoudit, nepozná někdy ani to, zda přeložený text opravdu říká „ano“ či „ne“ na těch kritických místech. Anglický redaktor nechá text kompletně přepsat – „přeložení textu z angličtiny do angličtiny“. Autor elegantním jazykovým obratům nerozumí a už vůbec neví, co vlastně čtenářům sdělil.

Jedná se o alternativy situací od nejlepší po nejhorší možné. Zpětnou vazbu poskytují recenze či názory čtenářů, kde i v nejlepším případě se autor dozví, že angličtina jeho příspěvku potřebuje úpravu odborných termínů a v nejhorším případě, co napsal (Venclová 2003, 276-277).

Nadnárodní komunikace je tedy složitým problémem a tím, že jsou archeologické komunity stále definovány hranicemi států, ekonomickým potenciálem, historií a kulturou, můžeme je rozdělit na dva typy: „mainstream communities“ (majoritní komunity) a minoritní komunity (Neústupný 1998, 13). Jde zde o složitou záležitost, která je založena na objektivních vztazích a nelze k ní přistupovat emocionálně. Také je nutné si uvědomit, že nejde o jednotlivé autory, ale o komunity jako celek. Jako příklad pro majoritní komunitu lze uvést Velkou Británii a USA. Typickým zástupcem minoritní komunity je Česká republika. Majoritní komunity mají tu výhodu, že jejich národní jazyk bývá přijímán minoritními komunitami. Členové majoritních komunit komunikují svým mateřským jazykem, kterému rozumí velký počet

osob. Tento jazyk slouží nejen pro dorozumívání mezi majoritní a minoritní komunitou, ale také mezi minoritními komunitami navzájem. Obě tyto komunity jsou do jisté míry izolované. Majoritní komunity mají svá paradigmatata a nemají potřebu komunikovat s jinými majoritními ani minoritními komunitami do doby než jde o zájmovou publikaci, kde najdou pro ně potřebná fakta. Většinou tedy mainstreamový archeologové nepotřebují další spolupráci, a ač občas nevědomky, dávají to najevo, například v oblasti citací. Naopak členové minoritních komunit pociťují potřebu připojovat se k mainstreamovým komunitám, s nimiž jsou spojeni společným paradigmatem a tématy studia. Přejímají tedy jejich komunikační standardy, především ty jazykové (Kuna 2013, 420; Neustupný 1998, 13-19; Venclová 2008, 275-279).

Nakonec se vracíme k základní otázce, v jakém jazyce mají archeologové komunikovat? Nabízí se zde hlavní alternativy, ke kterým se vyjadřuje například A. Harding (2007, 119-133), V. Lang (2000, 103-110), A. Mauranen (1993, 169-173). Autoři se shodují na dvou možných směrech:

1. Integrace: přijetí normy dominantního jazyka vědy, tedy angličtiny. Proti tomu stojí obecná neochota vzdát se vžitých postupů, jednak proklamovaná potřeba zachování diverzity a variability projevů lidské kultury.
2. Emancipace: rozvíjení svého kulturního dědictví, používání vlastních norem chování a komunikace. Věda není jednotná a měl by být využíván národní jazyk. Toto se ovšem nezdá být realistické vzhledem k postradatelnosti vědeckých výstupů minoritních komunit pro majoritní komunity.

Podle některých badatelů je nejlepším a nejčastějším praktickým řešením přijetí angličtiny jako globálního jazyka. Na druhé straně je názor o nutnosti zachovat si jistou kreativitu a inovativnost, kterou může přinášet právě variabilita vlastní kultury a vědeckého diskursu. Měla by tedy být prosazována tolerance vůči kulturně specifickým rétorikám a normám a zároveň také

znalost dalšího jazyka u autorů z minoritních komunit (Harding 2007, 122-123; Lang 2000, 103-104; Venclová 2003, 282).

2.3 Příkladové studie o mezinárodní archeologii

Při vytvoření této práce a samotné databáze jsem se inspirovala databází A. Štádlerové (Štádlerová 2012) a M. Havelkové (Havelková 2014) a také bibliografickou databází na webu Katedry archeologie Západočeské univerzity v Plzni (John – Eckhardt 2008; John, Eckhardt, Neustupný, Chroustovský n.d.). Mezi zahraniční autory, kteří se věnují tématice teoretických prací v archeologii a z jejichž prací jsem čerpala další inspiraci, jsou: B. Gaydarska (Gaydarska 2009), K. Kristiansen (Kristiansen 2001, 2008, 2012) a V. Lang (Lang 2000). Valter Lang se věnoval ve své práci lingvistice v archeologii, přesněji jakým jazykem se publikuje v Estonsku, Finsku, Švédsku, Německu a Velké Británii, a to v 90. letech. V každé zemi dominuje domácí jazyk, ale angličtina je ve vzorku také hojně zastoupena. Již na začátku práce se autor ztotožňuje s teorií emancipace domácího jazyka, což vyjadřuje v článku i dále a věří teorii, že angličtina jako globální jazyk může skončit naprosto stejně jako například latina (Lang 2000, 103-109). Kristian Kristiansen na toto téma volně navazuje a zabývá se jím ještě více do hloubky (Kristiansen 2008). V další své práci sleduje vybraná periodika a jazyk, ve kterém jednotlivé články vychází a také sleduje, v jakých letech se publikovalo daným jazykem nejvíce, dále citovanost článků v knihách podle jazyka a geografických regionů. Z výsledků dochází k závěru, že pokud nechtějí být minoritní země odsouvány na okraj archeologie, je nutné překládat práce do některého mainstreamového jazyka. Ve sledovaném vzorku nejvíce dominovala angličtina a němčina (Kristiansen 2001). Bisserka Gaydarska sleduje různé aspekty konference TAG (The Theoretical Archaeological Group). Autorka sleduje národnost autorů, genderové složení, přednášená témata a celkově počet přednášejících. Hlavním cílem bylo zjistit, zda i po 30 letech britská konference stále přitahuje pozornost a je možné říct, že tato konference o teoretické archeologii a

teoretické práce jsou naprosto srovnatelné s jakýmkoliv metodologickými průlomy v archeologii 20. stol. (Gaydarska 2009, 1152-1161).

3 Metoda

3.1 Sběr dat a prameny

Veškeré informace jsou zaznamenány v jednotlivých databázových tabulkách, které jsou blíže popsány v kapitole 3.2 Struktura databáze. U tabulky Publikace se sběr dat řídil předem stanoveným seznamem vybraných periodik z veřejně přístupných elektronických zdrojů, který sestavil vedoucí práce. Hlavním zdrojem byla databáze „Web of Science“, konkrétně „Arts and Humanities Citation Index Source Publication“, najdeme zde časopisy s největším vlivem, impaktovým faktorem a články zde prochází složitým recenzním řízením (<http://mjl.clarivate.com/>), Scopus - největší abstraktová a citační databáze recenzované literatury na světě (<https://www.elsevier.com/solutions/scopus/kontent>) a dále ERIH – „European Reference Index for the humanities and social science“ (<https://dbh.nsd.uib.no/publiseringskanaler/erihplus/>).

Celkem bylo vybráno 72 mezinárodních periodik, ve kterých lze publikovat v anglickém jazyce. V tomto seznamu najdeme nejprestižnější časopisy z vědeckého oboru. American Antiquity je recenzovaný čtvrtletník a je považován za přední časopis severoamerické archeologie. Časopis je věnovaný archeologii Nového světa, teorii, metodě a dalším souvisejícím tématům (<https://www.cambridge.org/core/journals/american-antiquity/informatik>). Antiquity je recenzovaný časopis o světové archeologii a je vydávaný šestkrát ročně. Zabývá se archeologickým výzkumem, metodou a mezinárodní problematikou těchto témat (<https://www.cambridge.org/core/journals/antiquity>). Journal of European

Archaeology, v současné době známý pod názvem European Journal of Archaeology, je mezinárodní, recenzovaný časopis Evropské asociace archeologů. Články se zde věnují především výzkumům prováděným v Evropě. Dalším klíčovým prvkem jsou zde recenze knih, muzejních výstav, archeologických dokumentů a také komentáře publikovaných článků (<https://www.tandfonline.com/action/journalInformation?show=aimsScope&journalCode=yēja20>). Current Anthropology je nadnárodní časopis zaměřený na vývoj lidstva, který zahrnuje řadu antropologických studií lidských kultur. Zde se ukazuje, jak je mezioborová spolupráce důležitá. Jde především o oblasti sociální, kulturní a fyzické antropologie, etnologie, etnohistorie, archeologie a lingvistiky (<https://www.jstor.org/journal/curranth>). Journal of Archaeological Science je časopis zaměřený na archeologické vědy se zájmem o rozvoj a aplikaci vědeckých technik. Časopis poskytuje mezinárodní fórum pro archeology a vědce z nejrůznějších vědeckých oborů (<https://www.journals.elsevier.com/journal-of-archaeological-science/>).

Mezinárodní časopis Nature publikuje nejlepší výzkumy v oblasti vědy a techniky. Zajišťuje vědcům co nejrychlejší šíření pokroku v jakékoliv vědecké oblasti a je platformou pro diskuzi o otázkách týkajících se vědy (<https://www.nature.com/nature/about>). Proceedings of the Prehistoric Society přináší nejnovější výsledky o celosvětovém výzkumu od počátků lidské činnosti až po moderní archeologii (<https://www.cambridge.org/core/journals/proceedings-of-the-prehistoric-society>). Toto je pouze část z prostudovaných periodik. Systematicky jsem procházela veškeré dostupné ročníky a čísla a hledala články českých a moravských badatelů, které vyšly v angličtině. Cílem bylo dohledat co nejvíce informací ke každému článku. Limitujícím faktorem byla dostupnost některých informací, jako např. abstraktů nebo klíčových slov.

Tabulka Badatelé obsahuje informace především o pracovnících v oboru archeologie, ale i badatele z příbuzných oborů. Rozhodnout, zda akademický pracovník do této databáze patří nebo ne, bylo náročnější, než se může zdát. Konkrétního badatele jsem do tabulky zařadila v případě, že byl přímo

označen jako archeologický pracovník nebo pokud jsem po prozkoumání životopisu nebo publikační činnosti uznala za vhodné badatele do databáze zařadit. Tato databáze vycházela z knihy Karla Sklenáře Biografický slovník českých, moravských a slezských archeologů a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů, dále ze seznamů pracovníků vybraných archeologických institucí (Archeologický ústav Akademie věd ČR Brno a Praha, Národní památkový ústav, Ústavy archeologické památkové péče, Národní muzeum a další okresní a krajská muzea) a univerzit (Brno, České Budějovice, Hradec Králové, Olomouc, Opava, Plzeň, Praha). Limitujícím faktorem u této tabulky je nedostupnost některých osobních údajů.

3.2 Struktura databáze

Součástí této bakalářské práce je také databáze, kterou jsem vytvořila v programu Microsoft Office Access 2007®. Databáze je tvořena několika základními tabulkami a dalšími doplňujícími, které jsou vytvořeny pomocí funkce Dotaz. Základních tabulek je zde pět: Badatelé, Časopis, Publikace, Publikační činnost autorů a Klíčová slova.

Tabulka Badatelé

Tabulka obsahuje především deskriptory popisující základní sledované údaje o jednotlivých badatelích. Konkrétně jde o následující pole: Titul před a Titul za obsahují informace o uvedeném dosaženém vzdělání a datový typ je text; Jméno a Příjmení je datový typ text; Narození a Úmrtí je vyplňováno pouze v případě dohledání informací; Instituce obsahuje informace o pracovních místech v archeologických a dalších příbuzných institucích; Od-do je vyplňováno pouze v případě dohledání informací o době, po jakou byl v dané instituci badatel zaměstnán a datový typ je text; Ulice, PSČ a Město obsahuje informace o současné adrese uvedené instituce a datový typ je u všech tří polí text; Studijní pobyt a Roky jsou vyplňovány v případě, pokud je dostupná informace o studijních pobytech v zahraničí a u obou deskriptorů se jedná o datový typ text; deskriptor Životopis uvádí, zda má badatel volně přístupné

Curriculum vitae a datový typ je text; Příslušnost uvádí informaci o národnosti daného badatele a vybraný datový typ je text; deskriptor KAR FF ZCU je vyplněn v případě, že se jedná o kmenového zaměstnance katedry archeologie a datový typ je text. Pole ID je vyplňováno automaticky a umožňuje, aby měl každý řádek přiřazen své identifikační číslo a zadaný datový typ je automatické číslo.

Tabulka časopis

Druhá tabulka obsahuje základní informace o vybraných časopisech, které jsem systematicky sledovala a jsou zde uvedeny tyto deskriptory: ID, Stát, Časopis, Print ISSN, Electronic ISSN. Deskriptor ID je opět zadán jako automatické číslo a jedná se o jedinečné číslo každého řádku; Stát je vyplňován podle současné země, ve kterém je periodikum vydáváno a datový typ je text; Print ISSN a Electronic ISSN jsou informace o identifikačním kódu daného periodika.

Tabulka Publikace

Záznamy v této tabulce představují jednotlivé články, které se podařilo dohledat ve sledovaných periodících. V tabulce najdeme tyto deskriptory: ID-publikace je opět automatické číslo; deskriptor Autoři udává informaci o hlavních autorech i spoluautorech daného článku a datový typ je text; Počet autorů doplňuje předchozí deskriptor a datový typ je číslo; Rok 1 je zadáván vždy a Rok 2 je vyplněn pouze doplňkově v případě, že je uveden; Název je zadán jako text; Periodikum je název časopisu, ve kterém byl článek publikován a datový typ je text; Ročník a Číslo upřesňuje informace o periodiku a u obou je datový typ text; Vydavatel a Současný vydavatel zaznamenává změnu názvu vydavatelství a je zadán jako text; Strana 1 (počáteční strana textu), Strana 2 (poslední strana textu) a Počet stran informují o stránkovém rozsahu (není vyplněno u webových článků), datový typ je u všech tří polí text; Abstrakt je vyplňován pouze v případě volně dostupného abstraktu u daného článku a datový typ je Memo, a to z důvodu

neomezení počtu znaků; Země vydání je zadána jako text a jde o současnou vydávající zemi; Typ publikace specifikuje druh vydaného článku a jedná se o typ text; Zaměření publikace obsahuje informace o odborném či popularizačním textu a jedná se o text; Poznámka zaznamenává rozšiřující informace v textovém poli. Poslední deskriptor je Překlad a je vyplňován v případě volně dostupné informace o překladateli daného článku a jde o typ text.

Tabulka Publikování českých badatelů

Tato tabulka přináší informace o jednotlivých autorech a počtech publikovaných článků. Titul před a Titul za informují o dosaženém vzdělání badatele a obě pole jsou zadány jako text; Jméno a Příjmení jsou opět zadána jako text. O počtu publikací informuje pole Publikace celkem, datový typ je zadán jako číslo. Toto pole doplňují deskriptory Publikováno samostatně a Publikováno v kolektivu a jsou zadány jako typ číslo. Další upřesňující deskriptory jsou: Země vydání – Francie, Země vydání – Německo, Země vydání – Nizozemsko, Země vydání – Norsko, Země vydání – Polsko, Země vydání – Slovinsko, Země vydání – USA a Země vydání – Velká Británie, veškerá tato pole jsou zadána jako text.

Tabulka Klíčová slova

Tabulka přináší informace o popisovaných tématech, kterými se publikace zabývají, a proto jsou obě tabulky propojeny relačním vztahem 1 (Časopis):N (Publikace) prostřednictvím shodného pole ID-publikace. Dále je zde identifikátor záznamu ID-téma. Témata jsou popsána prostřednictvím pole Klíčová slova a Klíčová slova – kategorie, obě pole jsou vytvořena v datovém typu text. Deskriptor Klíčová slova uvádí pojmy, které byly čerpány přímo z názvů nebo abstraktů jednotlivých článků. Pro následnou práci s pojmy byl vytvořen deskriptor Klíčová slova – kategorie, ve kterém jsou původní klíčová slova sjednocena v mnohem menším počtu. U toho deskriptoru můžeme najít prázdná pole, a to právě z důvodu vytvoření menšího počtu kategorií.

V případě, že u jednoho článku bylo více klíčových slov, které odpovídaly jedné kategorii, byl údaj u deskriptoru Klíčová slova – kategorie vyplněn pouze jednou. Vlastní heslář má 70 kategorií a jedná se kategorie upřesňující např. geografickou polohu (např. Čechy, Morava, Evropa), chronologické období (paleolit, mezolit, neolit, eneolit, mezolit, doba bronzová, železná, laténská a římská, středověk), zda se jedná o teoretickou práci (teorie) nebo výzkum, využití datovacích metod, mezioborovou spolupráci (např. archeobotanika, archeozoologie, antropologie), zda byly nalezeny artefakty (archeologické nálezy) a jaké byly použity materiály (materiální aspekt), kontexty jak pohřební, sídlištní tak výrobní a další kategorie. Rozšiřující informace jsou zaznamenány v textovém poli poznámka.

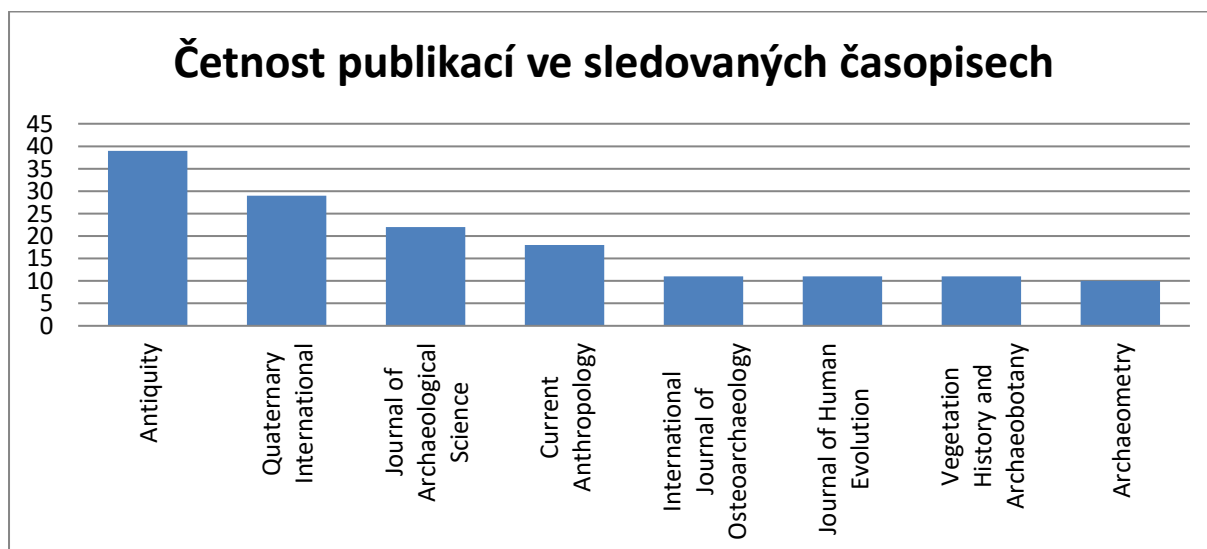
4 Výsledky a interpretace

V této kapitole prezentuji výsledky dat získané analýzou a syntézou z vybraného vzorku periodik a nalezených článků. Veškerá data jsem zpracovala kvantitativními metodami pomocí programu Microsoft Office Access 2007® a Microsoft Office Excel 2007®. Celkem jsem systematicky prošla 72 vybraných odborných periodik s největším impaktovým faktorem, kde je publikováno převážně v angličtině a nashromáždila 250 článků, kde je alespoň jeden český autor. Dále jsem vytvořila databázi, která obsahuje 843 českých badatelů a 183 zahraničních spoluautorů. Jde pouze o vybraný vzorek, ze kterého se pokusím odpovědět na vybrané teoretické otázky.

4.1 Základní informace a formální aspekty

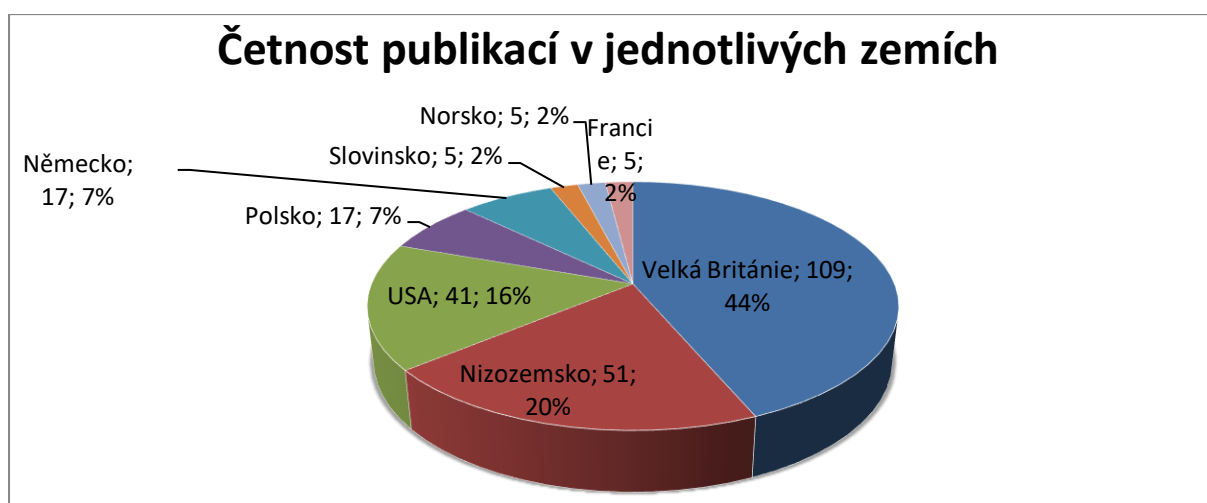
Z celkového počtu prostudovaných časopisů jsem ve 40 (Tab. 1, 2) z nich dohledala požadované články. Nejvíce článků bylo publikováno v těchto periodicích: *Antiquity*, *Quaternary International*, *Journal of Archaeological Science*, *Current Anthropology*, *International Journal of Osteoarchaeology*, *Journal of Human Evolution*, *Vegetation History and Archaeobotany* a *Archaeometry* (Graf 1).

Graf 1: Přehled vybraných časopisů, kde vyšlo nejvíce článků.

Časopisy s pozitivním výsledkem vychází v 8 různých zemích (Graf 2). Nejvíce článků vychází ve Velké Británii, Nizozemsku a USA. Jedná se o země, ve kterých je angličtina nejrozšířenější a není to tedy překvapivý výsledek. V menším zastoupení čeští autoři publikují u našich německých a polských sousedů. Najdeme zde ovšem i méně očekávané země, a to Francii, Slovinsko a Norsko. Z pohledu geografie můžeme říci, že se nejedná o limitující faktor. Po zvládnutí cizího jazyka je dosah našich publikací vcelku rozmanitý, i když se nejedná o velký počet zemí.

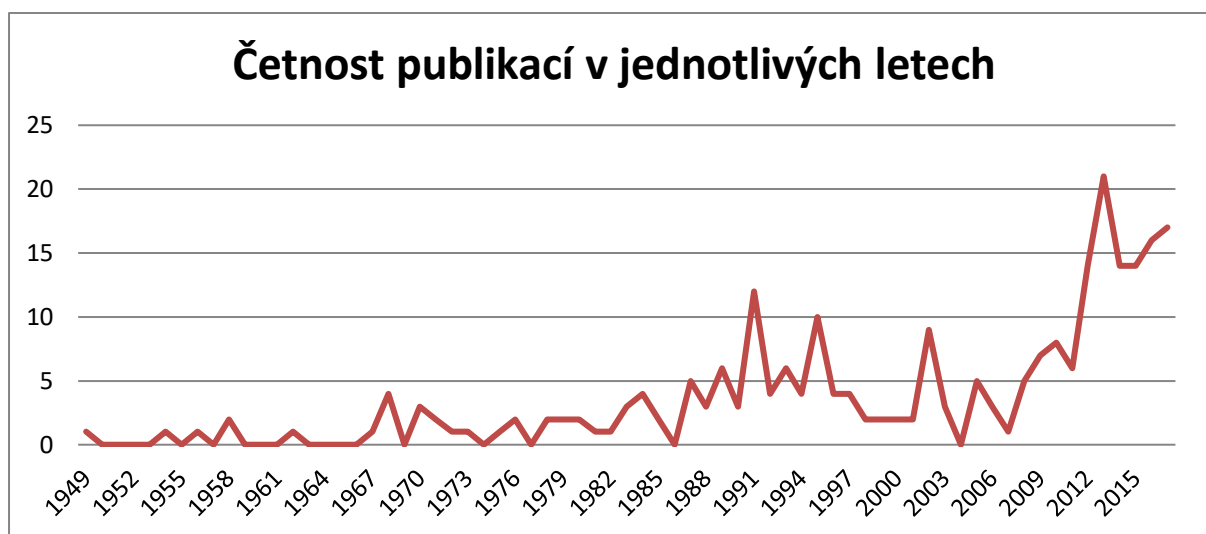
Graf 2: Zastoupení publikací dle zemí, kde časopis vychází.

Články dohledané ve vybraných periodických vycházejí od roku 1949. První dohledaný text tedy vychází až po skončení 2. světové války. V následujících letech v zemi vládl komunismus, a i přes to domácí autoři dokázali své články publikovat. V první polovině tohoto období, tj. do poloviny 70. let, bylo vydáno pouze několik článků. Šlo spíše o nárazové výsledky, vycházel 1 až 2 články ročně a vždy zde byly delší rozestupy. V druhé polovině komunistického období začíná být publikování pravidelnější a také je zde nárůst počtu publikací ročně. Vydávání za komunismu bylo zcela jistě náročné. Podle Slavomila Vencla došlo například k následující situaci. V období normalizace, kdy publikoval článek ve Spojených státech amerických, měl tuto práci uvést ve výkazu činností pro Archeologický ústav. Z tohoto důvodu byl předvolán vědeckým tajemníkem ústavu k pohovoru. Nad možná očekávání šlo o přátelský rozhovor, kde tajemník nabídl S. Venclovi, že ve výkazu tento článek neuvedou. Bylo to jak v zájmu autora tak jeho kolegů. V případě, že by někdo zjistil, že došlo k tomuto zatajení, začalo by projednávání a vyšetřování celé této situace, zda šlo pouze o provokaci nebo ideologické rozvracení (Venc 2001, 592). Omezením nemusel být pouze komunismus, publikování mohla bránit i jistá jazyková bariéra nebo nemožnost sehnat kvalifikovaného překladatele. Na přelomu 80. a 90. let, kdy došlo k pádu komunismu, vidíme několika roční narůstající trend v publikování. Po umožnění publikování o vybraných tématech a bez omezování, je zcela očekávané, že křivka četnosti směřuje nahoru. Ovšem toto období trvalo pouze pár let. Poté došlo k ustálení průměrného počtu vydávaných článků v nižších číslech, ale vydávání bylo mnohem pravidelnější. Další velký nárůst je viditelný po roce 2000, i když zde najdeme výkyvy, při kterých vycházelo méně článků. Je možné, že vliv na toto období má systém hodnocení vědeckých výsledků prostřednictvím rejstříku informací o výsledcích (RIV), jde o „část informačního systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, ve kterém jsou shromažďovány informace o výsledcích projektů výzkumu a vývoje a výzkumných záměrů podporovaných z veřejných prostředků podle zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů

(zákon o podpoře výzkumu a vývoje). Údaje do RIV předávají poskytovatelé účelové a institucionální podpory z veřejných prostředků, kterými jsou správci příslušných kapitol státního rozpočtu (ústřední orgány státní správy, Grantová agentura České republiky, Akademie věd České republiky) nebo územní samosprávné celky“ (<http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=986>). Jde tedy o systém, kde na základě publikovaných článků v různých časopisech (čím větší impakt, tím více je článek oceněn) jsou autorovi přiděleny tzv. RIV body a tím dává své instituci větší šanci na získání různých grantů či dotací. I toto může být podnět pro autory, aby se snažili více publikovat v periodických s největším impaktovým faktorem. Stejně tak může ovlivnit nárůst počtu publikací účast na stále častějších mezinárodních konferencích či zcela osobní aspirace na kariérní růst (Graf 3).

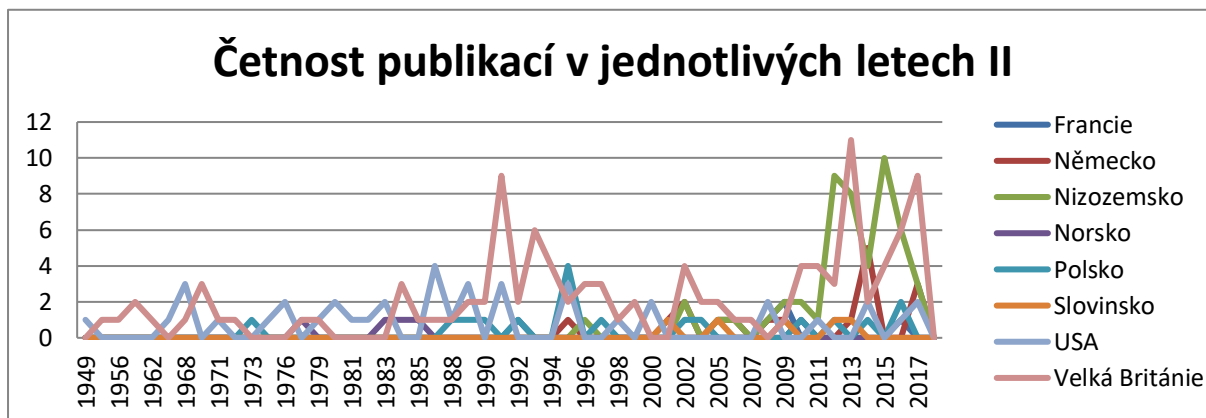
Graf 3: Vývoj četnosti textů, dle roku vydání.

Jak již bylo zmíněno, první dohledaný článek byl publikován v roce 1949 (Absolon 1949, 19-28). Tento článek byl vydán v USA a odstartoval publikování českých badatelů v této zemi. Bohužel zde nedochází k většímu nárůstu počtu článků. Maximálně jsou publikovány 3 články ročně a mezi jednotlivými roky jsou vcelku pravidelné rozestupy, kdy nevyšel článek žádný. V celkovém počtu zde bylo publikováno 41 článků. K nejstabilnějšímu vydávání dochází ve Velké Británii. Ačkoli průměrná četnost vychází na 3 publikace ročně, dochází zde k častějším výkyvům, kdy je například

publikováno až 11 článků za rok. Kromě větší pauzy v 70. a 80. letech, nenajdeme rozsáhlejší období s nulovým počtem článků. Největší a nejrychlejší růst je zaznamenán u Nizozemska. První publikovaná práce vyšla v roce 1996 a po několika roční pauze dochází k velkému nárůstu. Od roku 2008, i přes menší výkyvy, je v Nizozemí vydáno nejvíce našich článků. V celkovém počtu jde o 51 prací. S podobným průběhem se setkáváme u článků publikovaných v Německu. Přes tuto podobnost v časovém období, je zde vydáno daleko méně prací. Tento rozdíl je více než 30 článků v celkovém počtu. V Polsku vychází náš první článek v roce 1973. Dochází ale k dlouhé pauze, kdy nevychází žádné články českých a moravských autorů. Na konci 80. let tato pauza končí a dochází k pravidelnějšímu vydávání, i když v menším počtu. Ve Francii, Norsku a Slovinsku najdeme stejné numerické výsledky, ale jedná se o naprosto jiné časové úseky. V Norsku se podařilo našim autorům úspěšně publikovat na přelomu 70. a 80. let., ve Francii a Slovinsku zaznamenáváme menší úspěchy spíše po roce 2000 (Graf 4).

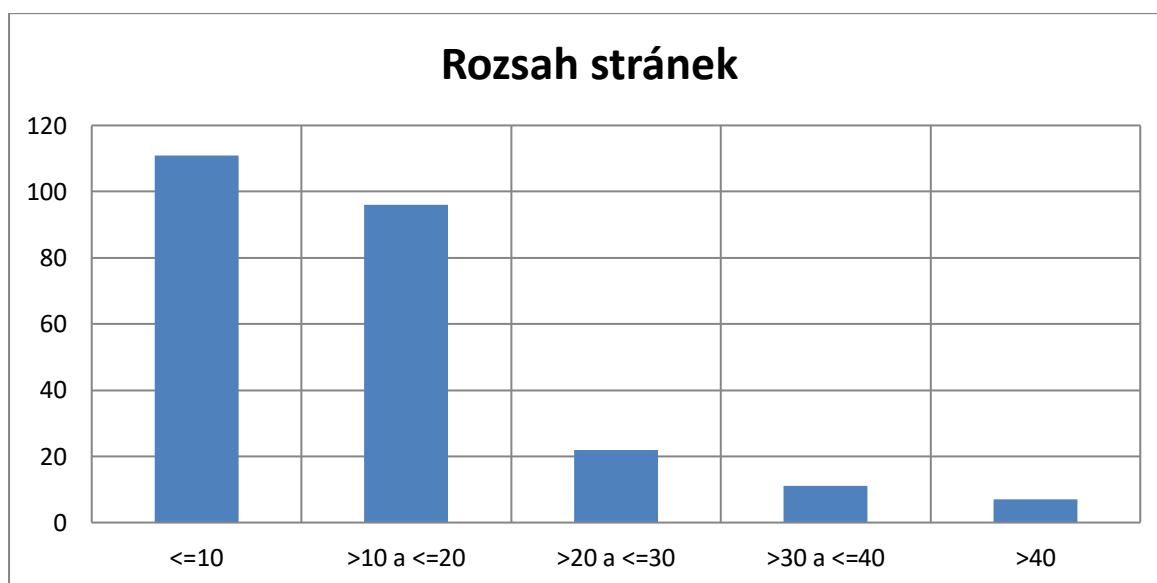
Graf 4: Vývoj četnosti textů, dle roku vydání a jednotlivých zemí.

Další faktor, který jsem se rozhodla sledovat, je stránkový rozsah jednotlivých článků. Musíme ovšem vzít v potaz, že se nejedná o normované strany, ale publikace různých formátů, kde se počet znaků liší, i když se jedná o jednu stranu. Výsledek je proto nutné brát s rezervou, protože zde může dojít ke zkreslení. Výsledný počet stran byl spočítán z hodnot deskriptorů Strana 1 a Strana 2. Výpočet byl proveden v databázi pomocí vytvoření nového dotazu, do kterého jsem zadala požadovaný vzorec. Pro přehlednost grafu jsem tyto

údaje seskupila do nové tabulky (Tab. 3) v programu Excel na základě četností ve vybraném rozsahu. Zpracované hodnoty ukazují klesající posloupnost spojenou s rostoucím počtem stran. Nejvíce článků bylo publikováno s maximální hodnotou 10 stran. Těchto článků bylo 111, jedná se tedy téměř o polovinu nalezených textů. Průměrný rozsah na základě aritmetického výpočtu je 6 stran. V rozmezí více než 10 a maximálně rovno 20 stran bylo publikováno 96 článků, což je dalších 39 % z celkového počtu publikovaných článků. Průměrná délka tohoto textu je 14 stran. Zbývajících 16 % obsahuje ostatní kategorie. Články delší než 20 stran jsou publikovány méně, jedná se o 40 článků. Průměrná délka jedné práce z celkového vzorku je 16 stran (Graf 5).

Graf 5: Stránkový rozsah studovaných publikací, dle vybraných kritérií.

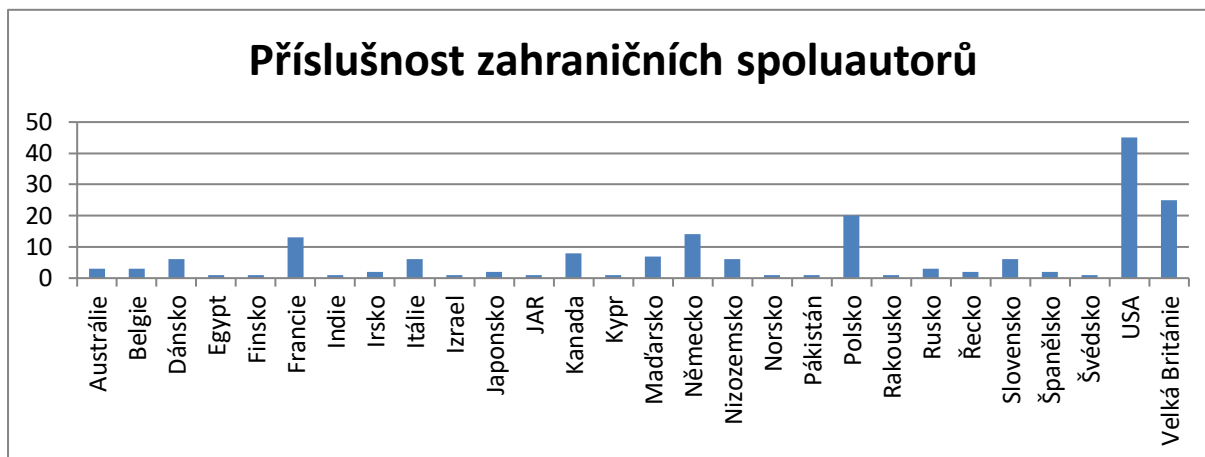
4.2 Autoři a publikování

Ve zkoumaném vzorku periodik jsem vyhledávala české autory, které jsem měla zadané v již hotové tabulce Badatelé (viz kapitola 3.2). V této tabulce je zapsáno 1027 badatelů z oboru archeologie (primární) a oborů příbuzných (doplňkové na základě uvážení). Systematicky jsem prošla veškeré dostupné ročníky a čísla sledovaných časopisů. Po zaznamenání všech vybraných článků a vytvoření tabulky Publikování českých badatelů, jsem došla k číslu

119 aktivních autorů. Jedná se tedy o počet autorů z vybraného vzorku, kteří publikují v zahraničních periodicích jak v kolektivu tak jako samostatní autoři. Tabulka badatelé, byla poté doplněna o zahraniční spoluautory. Je tedy na první pohled jasné, že zastoupení spoluautorů různých národností je opravdu rozmanité. Stejně jako u četnosti, v jakých zemích domácí autoři publikují své články, i zde vedou badatelé z USA a Velké Británie. Naopak hojné množství publikací vychází v Nizozemí, ale četnost spoluautorů z této země je spíše pod průměrem. Více zde dominují jiné evropské země, především Polsko, Německo a Francie. Evropští a američtí spoluautoři jsou zastoupeni v největším počtu. Najdeme zde také spolupracovníky z Austrálie, Japonska a skupinu kanadských autorů (Graf 6).

Již prvním více méně nečekaným výsledkem je databáze badatelů. I přestože se v České republice věnujeme archeologii již desítky let a z univerzit vychází mnoho úspěšných absolventů, konečné číslo bylo vyšší, než se dalo očekávat. Z toho aktivně publikuje ve vybraných časopisech 12 % těchto badatelů. Samozřejmě jde jen o výsledek z malého vzorku. V budoucnosti by bylo zajímavé sledovat například vydávání ve sbornících, dalších vybraných časopisech nebo vydávané knihy, a to nejen vydávané v angličtině, což není v této práci sledováno. Bylo by pak možné porovnat vydávání jak v různých typech publikací, tak výsledky v jakém jazyce autoři nejvíce publikují. Dalším zajímavým výsledkem je různorodost autorů, kteří na člancích spolupracují. Pokud přestane být rozdílný jazyk limitujícím faktorem pro více badatelů, můžeme sledovat obrovský rozsah, kde všude by bylo možné publikovat naše články, protože již v současné době je zde jasně viditelná a rozsáhlá spolupráce.

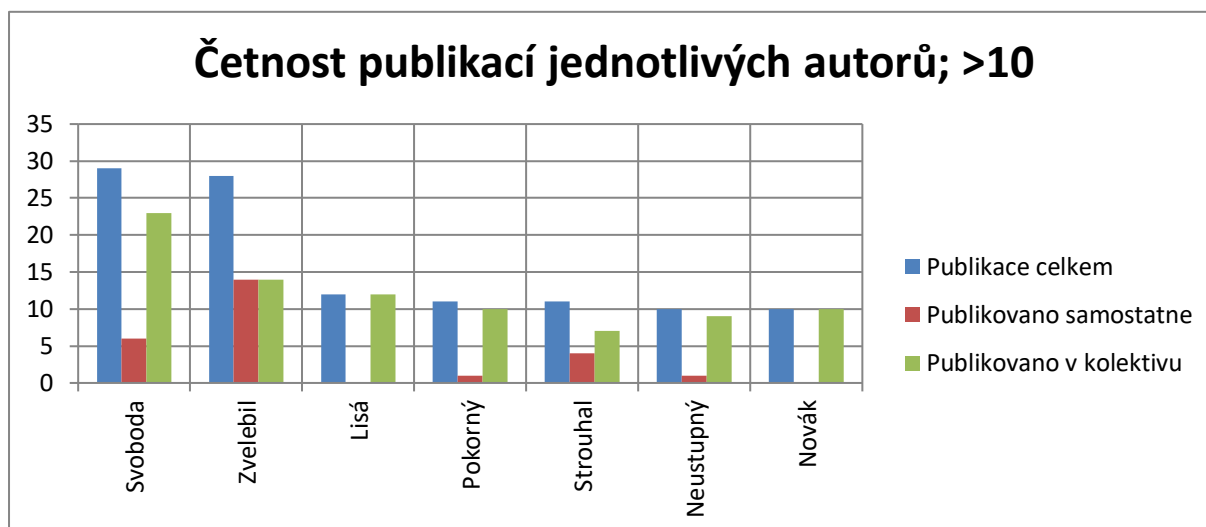
Graf 6: Národnost zahraničních spoluautorů u publikovaných článků.

Publikování autorů bylo základním sledovaným aspektem. V tabulkách můžeme zjistit, kdy jaký autor publikoval, o jaké téma se zajímal, v jakých zemích články vycházeli, zda autor publikoval samostatně nebo v kolektivu. V této kapitole budu dále popisovat kvantitu publikovaných článků jednotlivých autorů, v jakých zemích publikovali a u vybraných autorů přiblížím témata, kterých se články týkaly. Po zpracování a prostudování dat tabulky Publikování českých badatelů (Tab. 4) je zcela zřejmé, že více než polovina autorů publikovala ve vybraných periodících 1 článek. Tato kategorie je tedy nejrozsáhlejší a také můžeme vidět, že drtivá většina těchto autorů publikovala články spíše v kolektivu než samostatně. U vybrané skupiny, kde autoři publikovali 2 až 5 článků, je již viditelná změna, nejde ale o markantní rozdíl. V této kategorii publikovalo 34 autorů. V kategorii, kde se nachází autoři s počtem minimálně 5 a méně než 10 článků, publikovala většina z nich i samostatně, a to i více než jeden článek. U poslední a nejrozsáhlejší kategorie, ohledně kvantity článků, každý autor publikoval 10 a více článků. Jedná se o 7 autorů a většina z nich publikuje v kolektivu a stejně tak samostatně. Samozřejmě zde jsou výjimky, které popíšu a více přiblížím dále na základě kritéria počet článků ve vybraném množství.

Graf 7: Zastoupení autorů publikovaných textů, dle četnosti (více než 10).

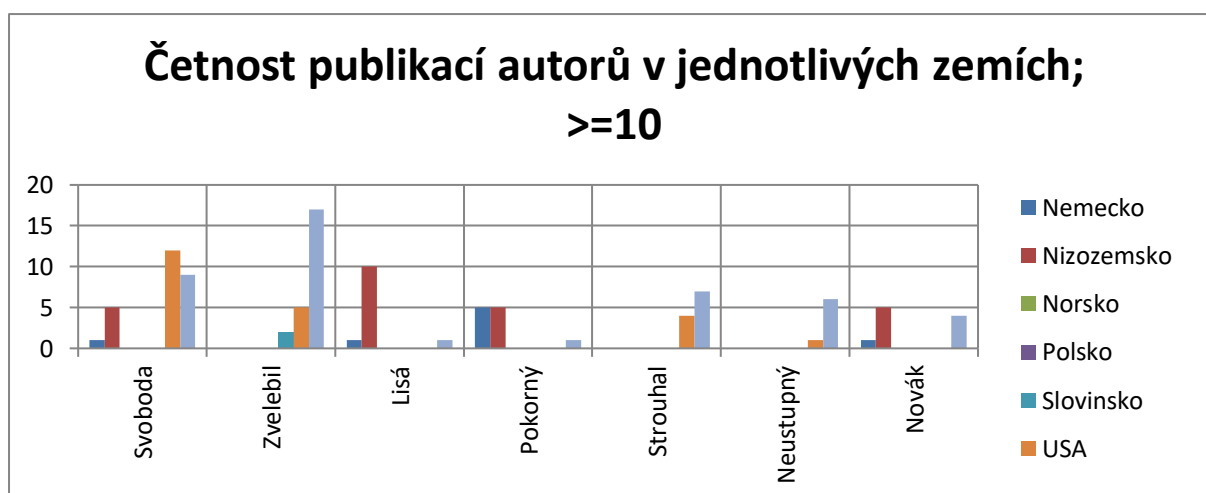

Badatelé, kteří ve studovaném vzorku figurují s největším počtem publikací: Prof. PhDr. Jiří Svoboda, DrSc. (*1953), prof. Marek Zvelebil, Ph.D. (*1952, †2011), doc. Mgr. Lenka Lisá, Ph.D. (*1975), Doc. Petr Pokorný, Ph.D. (*1972), prof. MuDr. Evžen Strouhal, DrSc. (*1931, †2016), prof. PhDr. Evžen Neustupný, CSc. a RNDr. Jan Novák, Ph.D. (*1973). Nejvíce výsledků ze zpracovaných dat najdeme u Prof. PhDr. Jiřího Svobody, DSc. Jedná se o 29 publikovaných článků ze 14 různých periodik, z toho 6 článků publikoval samostatně a 23 v kolektivu autorů. Jako u velké části autorů i zde je nejvíce článků publikovaných v USA a Velké Británii. První článek vyšel roku 1983 a poslední dohledaný článek je z roku 2016. U tohoto autora se jedná o články, které se týkají především paleolitu na území Čech, Moravy a evropské archeologie jako celku. Tyto práce jsou spojovány také s archeobotanikou, archeozoologií, antropologií a lingvistikou. Autor pracoval v Archeologickém ústavu Akademie věd ČR v Brně, Moravském zemském muzeu a také na Masarykově univerzitě v Brně. Další autor s podobným počtem příspěvků je prof. Marek Zvelebil, Ph.D. Zde bylo obtížnější rozhodnutí, zda autora do databáze zařadit, jelikož již jako dítě se svými rodiči emigroval do USA a poté studoval a působil ve Velké Británii. Ovšem tento archeolog byl velkým přínosem i pro českou archeologii a té se také v České republice aktivně věnoval, spolupracoval například s Archeologickým ústavem Akademie věd ČR v Praze (Vařeka 2011, 10-11). Věnoval se výzkumu ve Vedrovicích a

projektu Rekonstrukce staré kulturní krajiny severní části Čech, při kterém byla hlavním zájmem aplikace metodických postupů krajinné archeologie ve střední Evropě, na projektu spolupracovala sheffieldská univerzita (Zvelebil, Pettit 2008; Zvelebil, Pettit, Lukeš 2009; Zvelebil, Pettit 2013; Zvelebil, Beneš, Kuna 1993). Z tohoto důvodu si myslím, že je zcela přípustné, když je tento autor do databáze zařazen. Můžeme zde porovnat přístup autora k vybraným tématům či počet publikací, s ohledem na to, že většinu života strávil mimo Českou republiku a obor vystudoval v jiné zemi. Autor publikoval nejvíce článků ve Velké Británii, kde vyšel i první sledovaný článek v roce 1984, a dále v USA. Zcela vyvážený je poměr, kdy publikoval samostatně a v kolektivu, z celkových 28 článků. Věnoval se především evropskému paleolitu, mezolitu a neolitu. U sledovaných článků je více výrazná antropologická spolupráce. V této skupině je jedinou ženskou autorkou doc. Mgr. Lenka Lisá, Ph.D., která publikovala 12 článků, všechny z toho v kolektivu. První text vyšel v roce 2012. Články jsou především z nizozemských periodik a věnují se environmentální archeologii, jak v domácím tak i v mezinárodním měřítku. Autorka pracuje od roku 2003 v Akademii věd ČR v Praze. Dalším autorem, který publikoval 11 článků, je Doc. Petr Pokorný, PhD, který pracuje v Archeologickém ústavu Akademie věd ČR. Z těchto článků publikoval 10 v kolektivu a první vyšel v roce 2002. Stejný počet článků vyšel v Německu a Nizozemí, poslední článek z roku 2017 vyšel ve Velké Británii. Autor se v těchto pracích věnoval především období středověku a environmentální archeologii. Stejně jako u předchozího autora i prof. MuDr. Evžen Strouhal, DrSc. publikoval 11 článků. První z těchto článků vyšel v roce 1968 a poslední v roce 2003. Články byly publikovány v USA a Velké Británii, kde vyšla většina z článků sledovaného vzorku. Práce jsou spojeny především s antropologií a věnují se lokalitám na Moravě a v Egyptě. Autor pracoval více než 20 let v Náprstkově muzeu asijských, afrických a amerických kultur v Praze. Další badatel, prof. PhDr. Evžen Neustupný, CSc., publikoval ve vybraných periodících 10 článků a 1 z nich publikoval samostatně. Nejvíce publikovaných článků vyšlo ve Velké Británii a v Polsku. První článek ovšem vyšel v USA, a to v roce 1967. Objevují

se zde především práce teoretické, což u nás není zcela běžné. Autor pracoval a byl ředitelem Archeologického ústavu Akademie věd ČR v Praze a vyučuje na Západočeské univerzitě. Posledním badatelem z této skupiny je RNDr. Jan Novák Ph.D., autor 10 článků. Všechny tyto články byly publikovány spolu s kolektivem autorů. Nejstarší z nich vyšel v roce 2010, a to ve Velké Británii, která je společně s nizozemskými periodiky zastoupena nejvíce. Autor vyučuje například na Karlově univerzitě (Graf 7, 8).

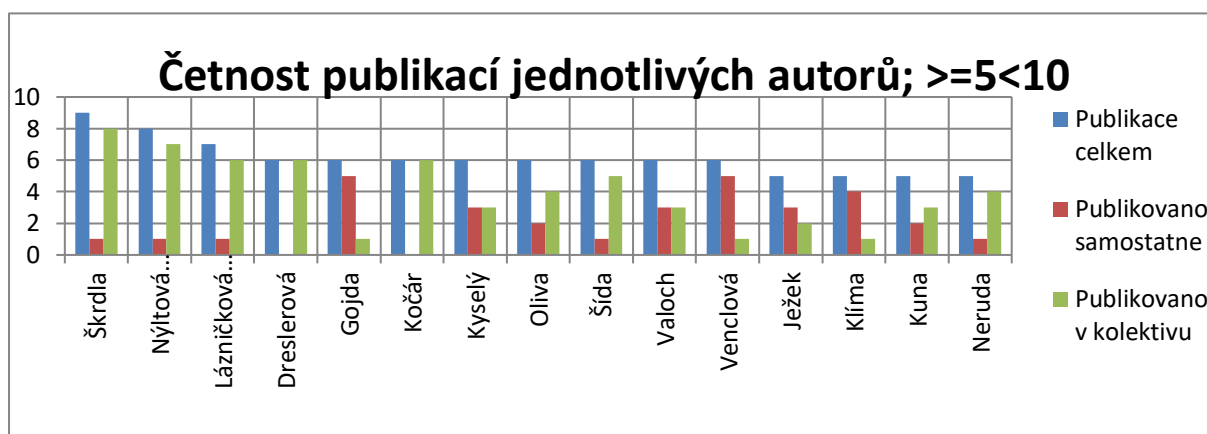
Graf 8: Zastoupení autorů publikovaných textů, dle četnosti (více než 10) v jednotlivých zemích.

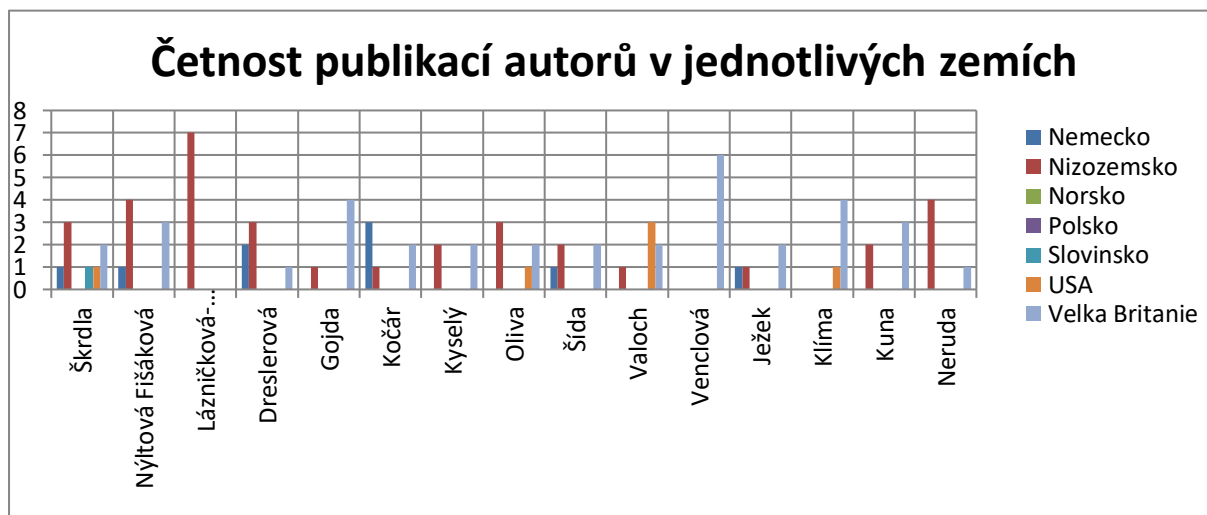
Pro další skupinu jsem si vybrala autory, kteří publikovali více jak 5 a méně než 10 článků. Jde o tyto autory: Ing. Petr Škrdla, Ph.D. (9), RNDr. Miriam Nýltová, Fišáková Ph.D. (8), Martina Lázničková Galetová, Ph.D. (7), PhDr. Dagmar Dreslerová, Ph.D. (6), Prof. PhDr. Martin Gojda, CSc. (6), Mgr. Petr Kočár (6), Mgr. René Kyselý, Ph.D. (6), Doc. PhDr. Martin Oliva, Ph.D. DSc. (6), PhDr. Mgr. Petr Šída, Ph.D. (6), doc. PhDr. Karel Valoch, DrSc. (6), PhDr. Natalie Venclová, CSc. (6), Mgr. Martin Ježek, Ph.D. (5), doc. RNDr. Bohuslav Klíma, DrSc. (5), PhDr. Martin Kuna (5), Mgr. Petr Neruda, Ph.D.(5). V této skupině je podobný poměr, kdy autor publikuje samostatně a kdy v kolektivu. Až na výjimku dvou autorů, najdeme u každého autora alespoň jeden článek, který publikoval samostatně. Ve skupině se také objevuje více ženský autorek.

U více než poloviny autorů vidíme, že jejich články vychází především v Nizozemí. Zcela podle očekávání je ještě větší množství publikováno ve Velké Británii. Tyto výsledky naprosto odpovídají výsledkům z kapitoly 4.1, kde jsou státy Velká Británie a Nizozemí zastoupeny nejpočetněji. Ostatní země jsou zde zastoupeny v podobném počtu, Spojené státy americké jsou lehce nadprůměrné, bylo zde publikováno 5 článků (Graf 9, 10).

Graf 9: Zastoupení autorů publikovaných textů, dle četnosti (5 až 10).

Graf 10: Zastoupení autorů publikovaných textů, dle četnosti (5 až 10) v jednotlivých zemích.

U samotného publikování můžeme sledovat nepsané pravidlo, které je z výsledků viditelné. Pro většinu autorů je charakteristické spíš publikování v kolektivu. Pokud se podíváme, kolik článků vychází v kolektivu a kolik článků vydají autoři samostatně, jasně zde převyšují hodnoty u publikování

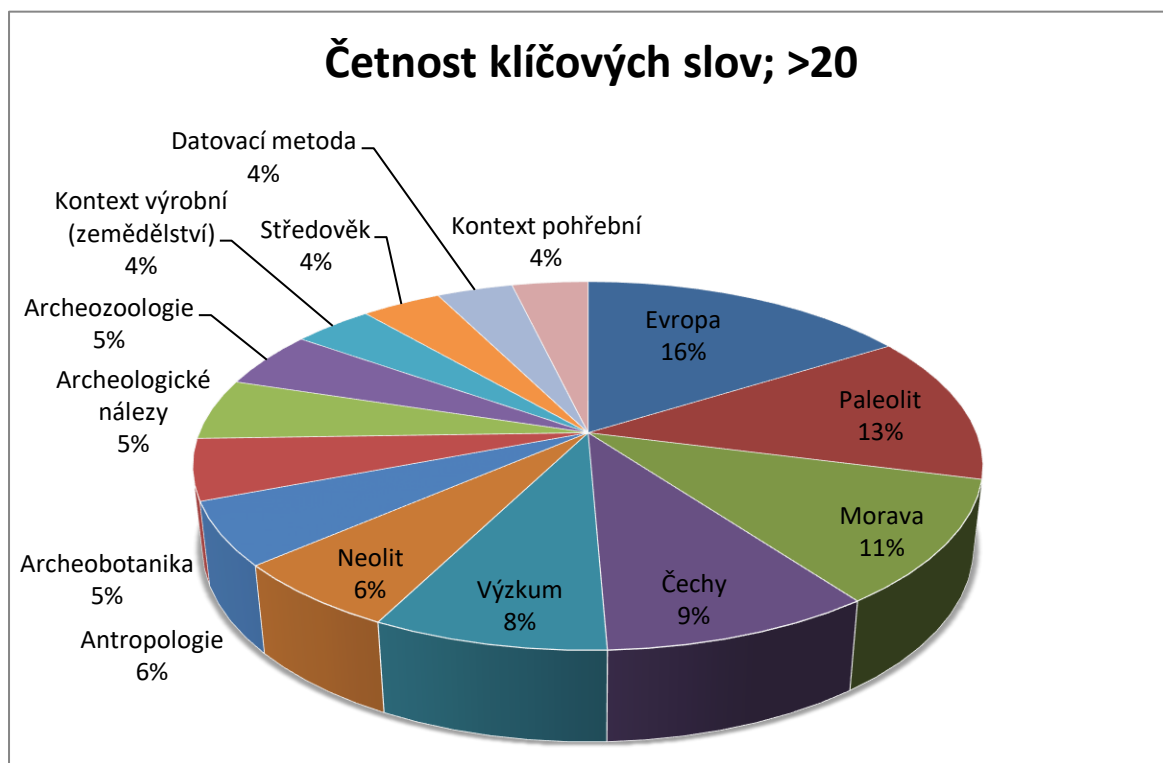
v kolektivu. V případě, že se na situaci podíváme z opačného úhlu, zjistíme, že přibližně desetina autorů publikovala pouze samostatně. Samozřejmě oba typy publikování jsou pro české a moravské badatele úspěchem, jelikož víme, že ve vybraném vzorku jde o časopisy, ve kterých články podléhají velice kritickému schvalovacímu řízení a je zde největší míra odmítání.

4.3 Téma

Dalším sledovaným aspektem je tematické zaměření článků. Téma prací jsem sledovala na základě vytvoření vlastního aparátu kategorií klíčových slov, který vychází z abstraktů a klíčových slov uvedených u jednotlivých článků. Nakonec jsem klíčová slova rozdělila do 70 kategorií (Tab. 5), ze kterých můžeme vysledovat tematické zaměření nebo například chronologická období a mezioborovou spolupráci, jak jsem popsala dále.

Po zpracování dat z databázové tabulky Klíčová slova jsem mohla vytvořit další výstupy, které nám zaměření článků více přiblíží. V tématech nejvíce dominují geografické informace. Nejvíce se autoři věnují evropskému prostředí a také českému a moravskému prostředí. Dále jsou zde v hojném počtu zastoupena zejména tři chronologická období (paleolit, neolit a středověk). Více článků je zaměřeno na výzkumy než na teoretické práce nebo recenze. Velké množství článků je orientováno na archeologické nálezy a také je často popisováno využívání a zpracování různých materiálů. Je zde vidět propojení výrobních kontextů, a to specializovaných i zemědělských. Dostatečný prostor je zde vyhrazen mezioborové spolupráci, při které dominuje antropologie a archeobotanika. Část článků se věnuje sídlení, rezidenčním areálům a také pohřbívání. V malém množství je zde v zastoupení archeologie spojená s počítačovým prostředím (Graf 11).

Graf 11: Četnosti klíčových slov, dle vybraného kritéria (více než 20 záznamů v dané kategorii).

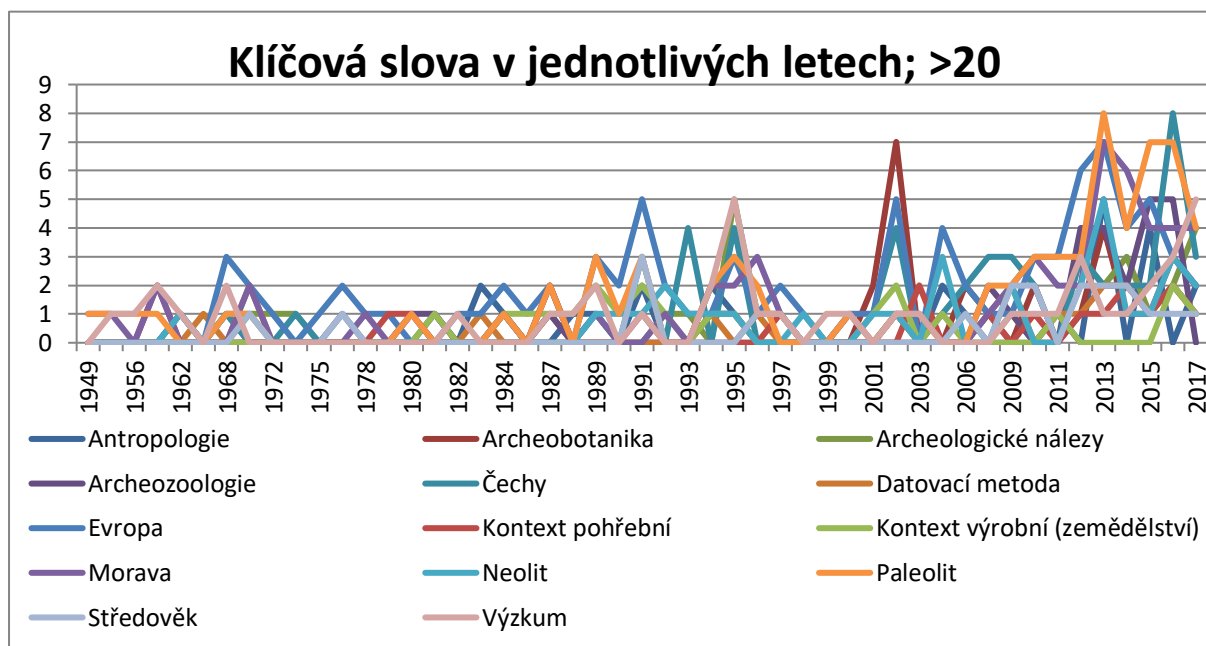

Další faktor, který můžeme v těchto kategoriích sledovat, je vývoj v jednotlivých letech, zda jde o pozvolný nárůst daného tématu spolu s růstem počtu článků, stabilní křivku nebo různé výkyvy v jednotlivých letech. Téma paleolitu bylo zmíněno již v prvním příspěvku v roce 1949 a po většinu doby si toto téma udržovalo vyrovnané hodnoty. V posledním desetiletí je však viditelný vysoký nárůst, kdy je tomuto tématu věnováno více pozornosti. Stejně tak moravská archeologie figurovala již v prvním článku, u tohoto tématu dochází k delším pauzám, při kterých se mu články nevěnovaly. V posledních pěti letech dochází k pozvolnému navýšení počtu článků, zajímajících se o moravské lokality. České lokality jsou zmiňovány od začátku 60. let ovšem s poměrně delšími pauzami, převážně na přelomu 70. a 80. let. V posledních letech je zde více prací, především v roce 2016 najdeme velký nárůst. Další téma, kterému badatelé věnovali pozornost již v roce 1954, je terénní výzkum. Velkou pauzu najdeme v 70. letech, kdy se články tomuto tématu téměř nevěnovali. Poté je křivka stabilnější s průměrně jedním až dvěma výsledky a až v posledním roce dochází k navýšení. Články týkající se pohřbívání a

nalezených archeologických nálezů jsou kromě posledních 6 let spíše nárazové, a to v malém množství, šlo o 1 až 2 články ročně. Výjimku tvoří téma archeologických nálezů v roce 1995, ve kterém bylo publikováno 5 prací. Téma týkající se zemědělství bylo nejvíce publikované na přelomu 80. a 90. let. Středověká témata jsou zde publikována v menším množství a bez výrazného výkyvu. Maximálně se jednalo o 3 články ročně, které se tomuto období věnovali. Stejně tak období neolitu si drží podobnou statistiku, kdy obvykle vychází 1 článek ročně a jsou zde období, kdy nevyšel na toto téma článek žádný, především jde o 70. a 80. léta.

Klíčová slova spojující archeologii s dalšími obory jsou zastoupena ve velkém počtu. Články týkající se antropologie vycházeli již od roku 1962 a v posledních letech jsou články ve vyšších počtech, ovšem spíše nárazově. Archeozoologie a archeobotanika zaznamenává nárůst v posledních letech. Stejně tak v posledních deseti letech narůstá počet článků, kde jsou prezentovány datovací metody. Nejpočetnější skupiny tvoří evropská archeologie. Od začátku se toto téma drží velmi stabilně a nenajdeme zde pauzy celého desetiletí jako u jiných témat. V posledních dvou letech se četnost článků sice snížila, přesto je vyšší než u jiných publikovaných témat (Graf 12).

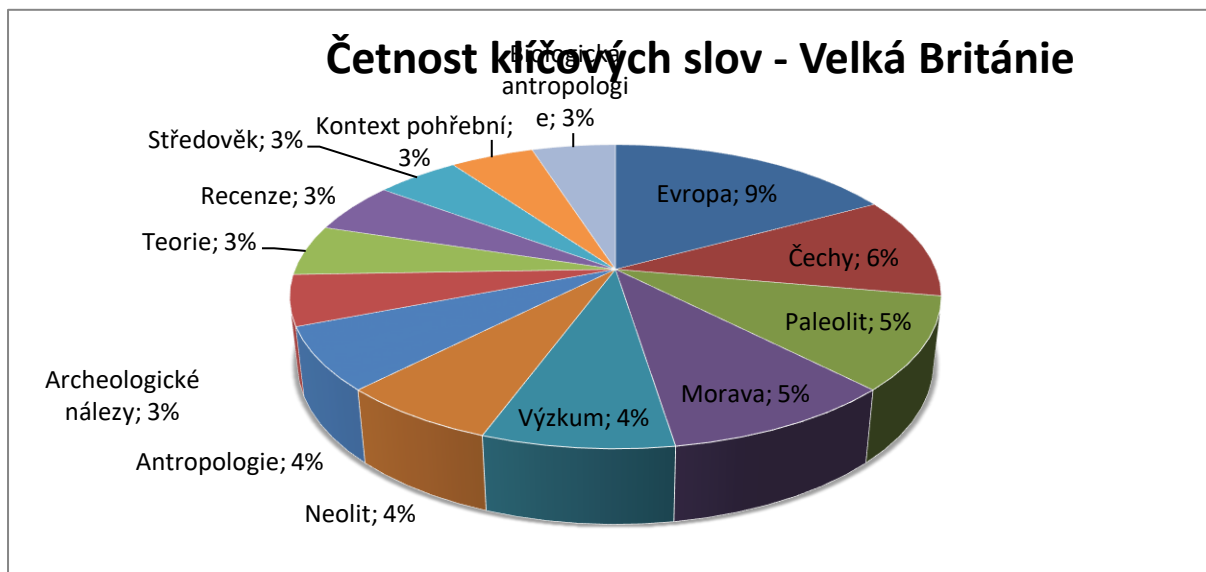
Graf 12: Vývoj zastoupení klíčových slov, dle vybraného kritéria (více než 20 záznamů v dané kategorii) v jednotlivých letech.

Dále můžeme sledovat tematické okruhy v jednotlivých zemích, zda závěry odpovídají celkovým výsledkům souboru nebo zde najdeme větší odlišnosti. Jak bylo uvedeno na začátku kapitoly, nejčastější kategorie klíčových slov s četností více jak 20 ve studovaných publikacích jsou: Evropa, paleolit, Morava, Čechy, výzkum, neolit, antropologie, archeobotanika, archeologické nálezy, archeozoologie, kontext výrobní (zemědělství), středověk, datovací metoda, kontext pohřební, a to v tomto pořadí. V další podkapitole jsou témata zpracována podrobněji podle vybraných kritérií. U jednotlivých zemí jsem zadala kritérium četnosti klíčového slova více jak 3% v celém souboru. Nebyla zde použita četnost více jak 20, protože ve většině zemí tohoto kritéria vůbec není dosaženo. Ve Velké Británii se publikovaná témata velice podobají výsledkům celého souboru. Nejvíce se zde badatelé zaměřují na evropskou, českou a moravskou archeologii, období paleolitu a neolitu. Další zájmovou oblastí jsou výzkumy a nejvíce jsou témata propojena s antropologií (Graf 13).

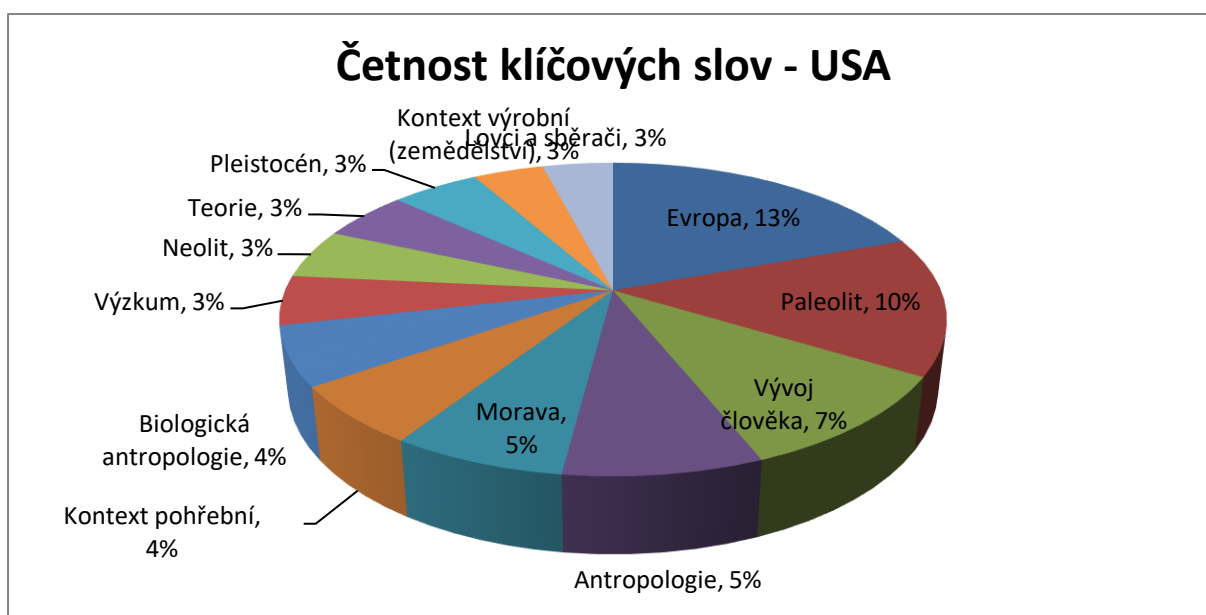

Graf 13: Četnosti klíčových slov v časopisech vycházejících ve Velké Británii.

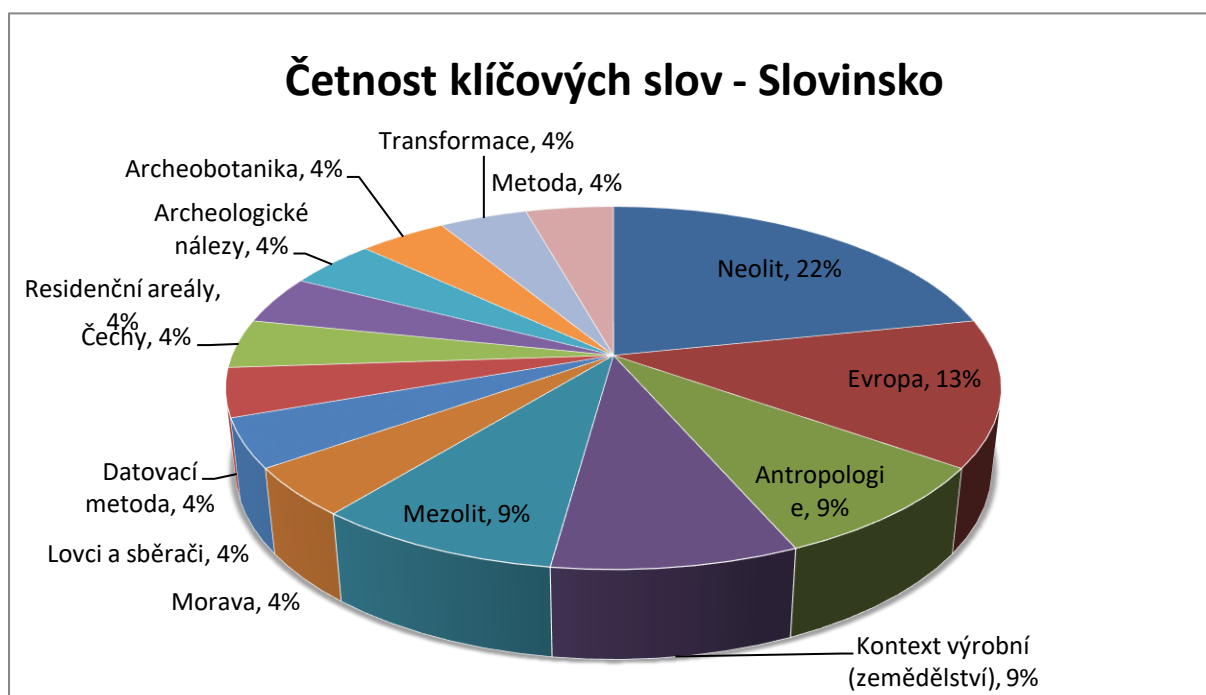
U článků z USA vypadá téma české archeologie, ale je zde zastoupena celkově archeologie evropská a v menším množství i moravská. Z chronologických období zde dominuje paleolit. Nejvíce jsou v člancích publikována témata spojená s antropologií a biologickou antropologií. Dále je zde významně zastoupen vývoj člověka, pohřební kontext a terénní výzkum (Graf 14).

Graf 14: Četnosti klíčových slov v časopisech vycházejících v USA.

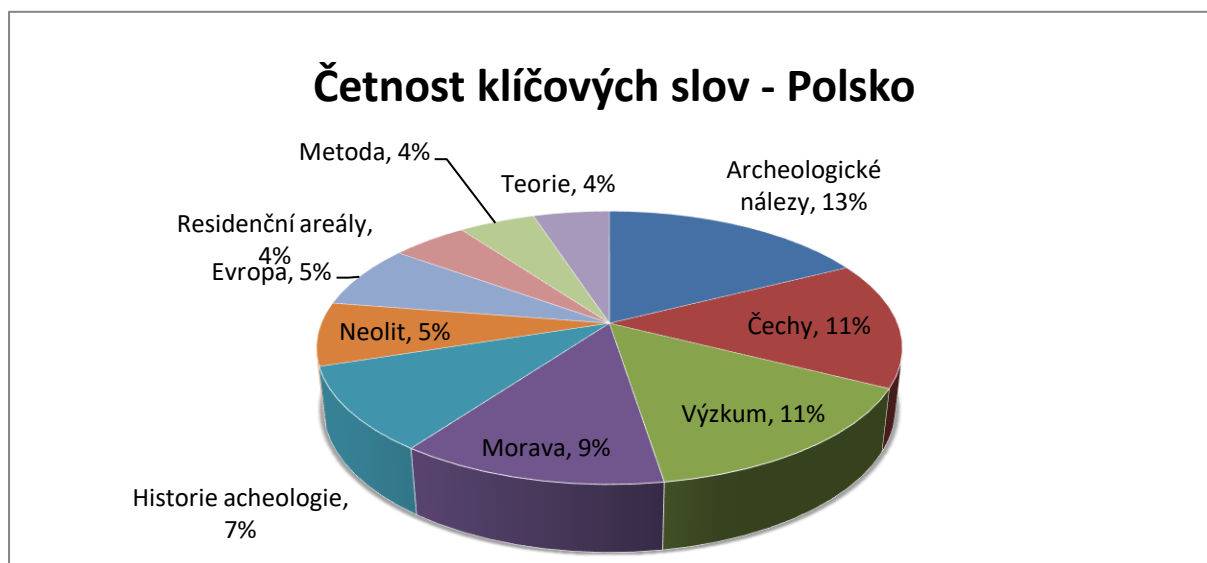
U časopisů vycházejících ve Slovinsku se téma nejvíce věnuje neolitu a mezolitu. Dále je početně zastoupena evropská archeologie, na rozdíl od české a moravské, které tvoří pouze 8% za obě skupiny. Z mezioborové spolupráce je na prvním místě opět antropologie a s polovičním počtem je zastoupena archeobotanika. Poměrná část je zde věnována článkům týkajících se zemědělství (Graf 15).

Graf 15: Četnosti klíčových slov v časopisech vycházejících ve Slovinsku.

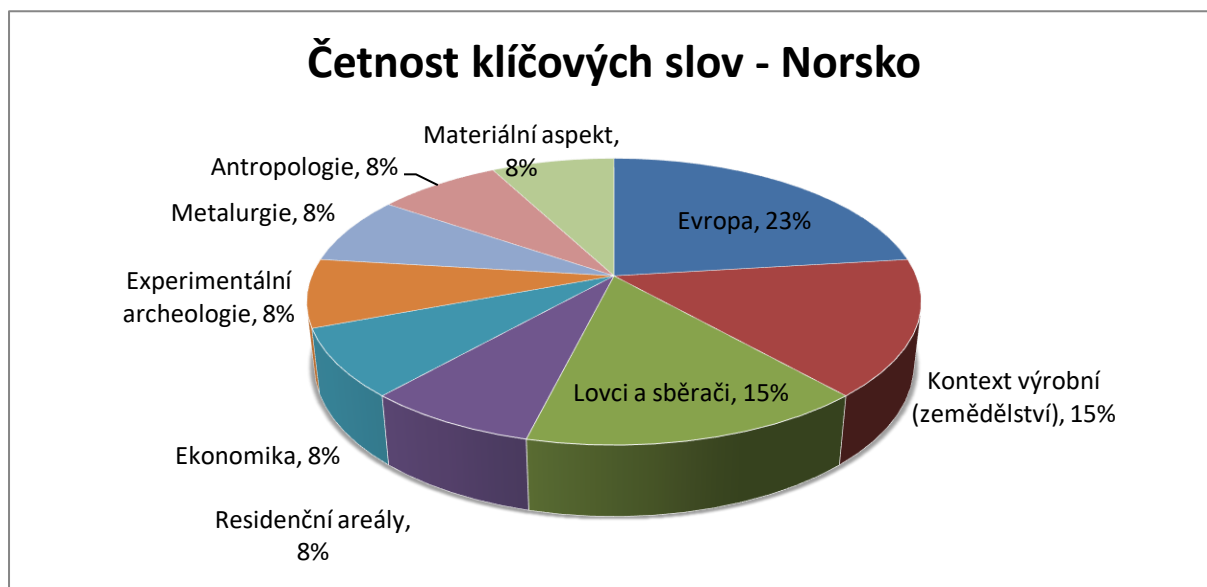
Články vydané v Polsku se věnují především archeologickým nálezům, výzkumům a českomoravské archeologii. Naopak evropská archeologie je zde poněkud odsunuta. Z chronologického období jsou zde publikované články o neolitu (Graf 16).

Graf 16: Četnosti klíčových slov v časopisech vycházejících v Polsku.

Nejméně zastoupené články jsou publikovány v norských periodících. Nejvíce se autoři zaměřili na evropskou archeologii, jde pouze o 3 články. Dále se zde vyskytují témata, která se v jiných zemích nedostala tolik do popředí, jako například články týkající se residenčních areálů, metalurgie či experimentální archeologie (Graf 17).

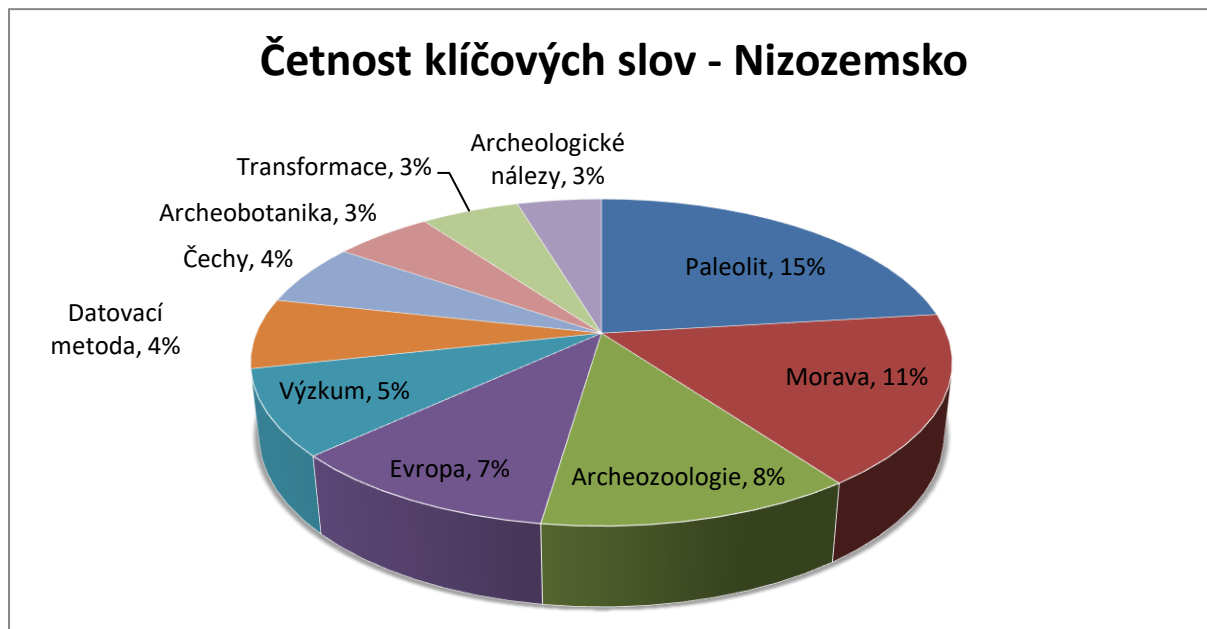
Graf 17: Četnosti klíčových slov v časopisech vycházejících v Norsku.

Autoři publikující v Nizozemí se věnovali především paleolitu a moravské archeologii. Také se zde dostává do popředí archeozoologie a o něco méně

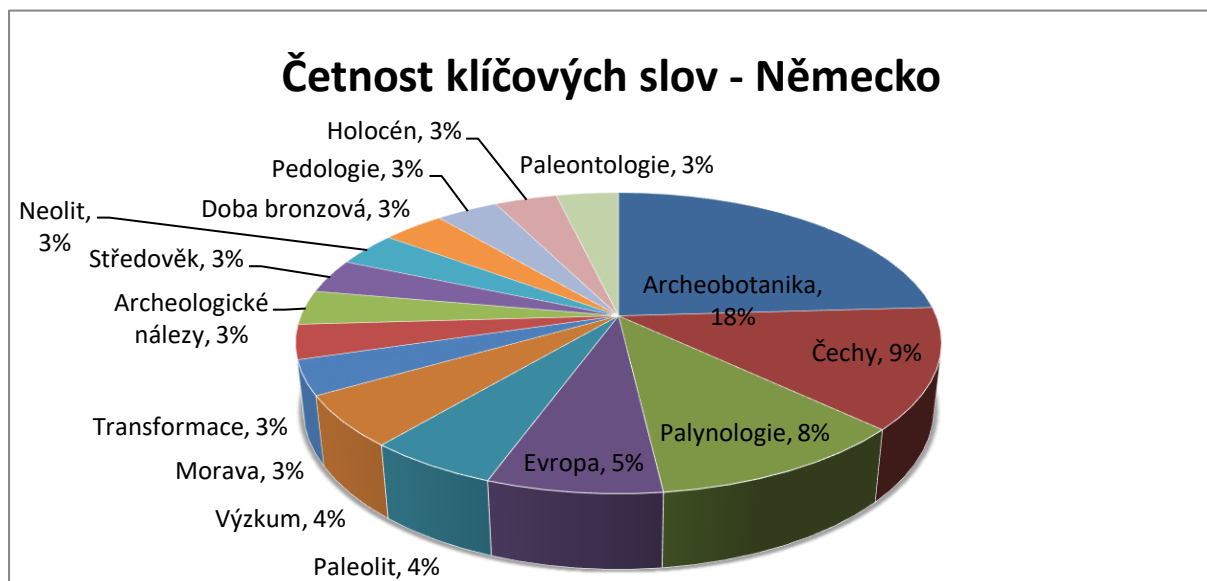
příspěvků se týká archeobotaniky. Dále nalezneme články týkající se evropské archeologie, výzkumu nebo datovacích metod (Graf 18).

Graf 18: Četnosti klíčových slov v časopisech vycházejících v Nizozemí.

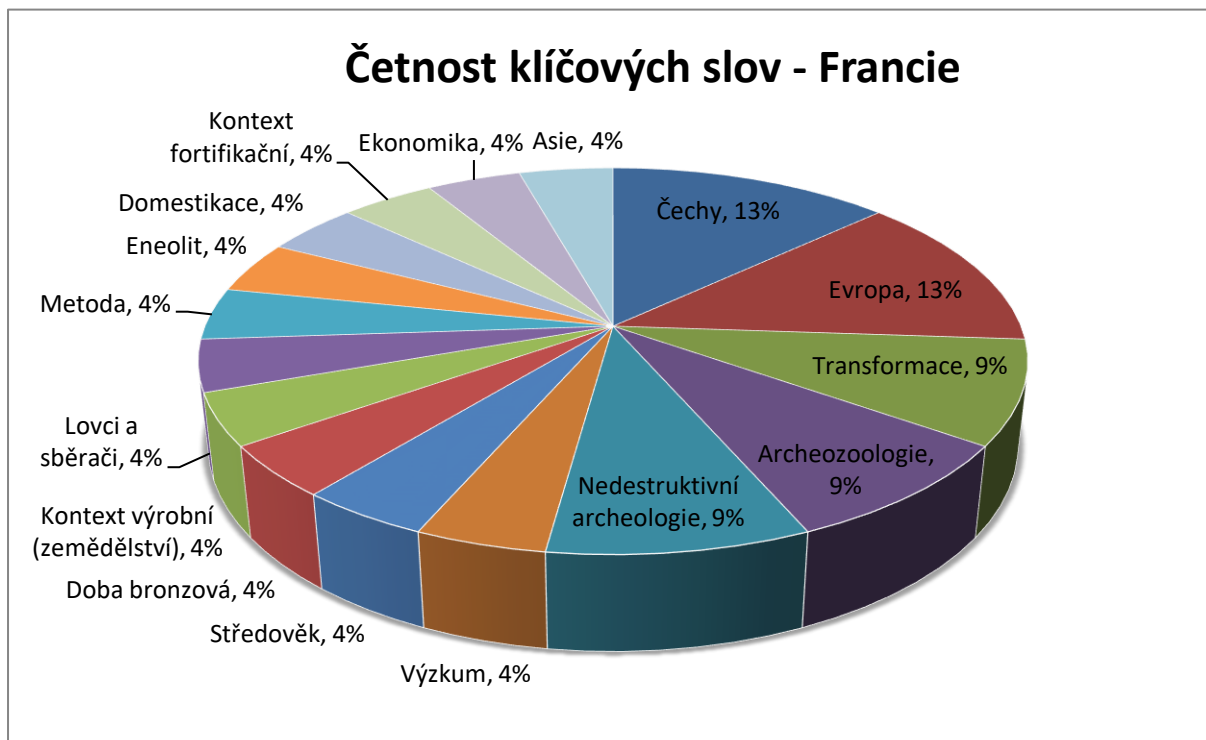
Práce, které vycházely v Německu, byly spojené především s archeobotanikou a palynologií. Jsou zde články, které se týkají jak Čech, Moravy tak i Evropy jako celku. Dále jsou články zaměřené na období paleolitu, neolitu, středověku a doby bronzové. Najdeme zde i články týkající se výzkumů a zpracovaných archeologických nálezů (Graf 19).

Graf 19: Četnosti klíčových slov v časopisech vycházejících v Německu.

Ve francouzských periodických se témata věnují především české a evropské archeologii, naopak moravská archeologie je zde opomenuta. Dále najdeme články týkající se archeozoologie a domestikace. Chronologické období je zde rovnoměrně zastoupeno eneolitem, dobou bronzovou a středověkem. Významnou část zde tvoří články o nedestruktivní archeologii (Graf 20).

Graf 20: Četnosti klíčových slov v časopisech vycházejících ve Francii.

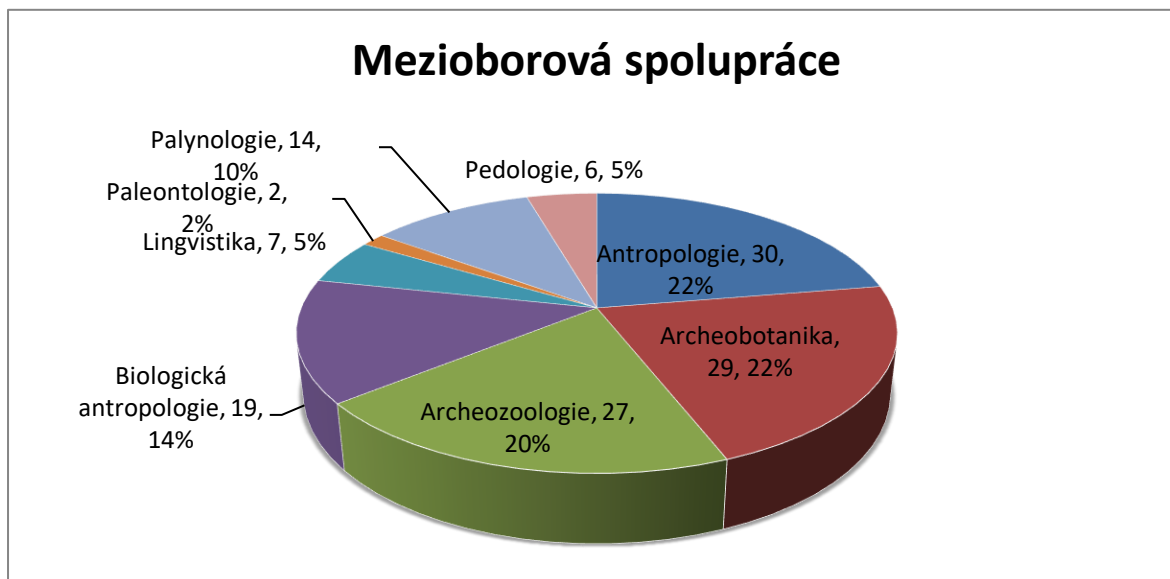
Při sledování jednotlivých témat v letech si můžeme všimnout, že za posledních 10 let si začínají být témata více rovnocenná. Počet témat samozřejmě úměrně stoupá s počtem vydaných článků, ale můžeme zde vidět, že poměrné zastoupení jednotlivých témat začíná být více vyrovnané. Naopak v předchozích letech spíše dominovalo jedno téma v určitém roce a šlo o různé výkyvy, při kterých se téma v popředí drželo pouze jeden rok, a poté nastal výrazný pokles. Dalším sledovaným aspektem bylo vydávání v jednotlivých zemích. Mohlo dojít k několika průběhům jak naplnit výsledek o celkovém využívání klíčových slov, např. nemusela být ovlivněna četnost vydávaných slov vydávanou zemí. Což znamená, že v každé zemi se články věnovaly tématům ve stejném počtu a poměru bez ohledu na stát, ve kterém

článek vycházel. Dalším možným modelem bylo odlišné zaměření témat v každé zemi, s tím, že na předních příčkách se měnilo pořadí klíčových slov s největší četností. Tato možnost se potvrdila jako pozitivní, v každé zemi se zaměření článků různí. Může to být zaměřením jednotlivých periodik, ale také právě kulturou dané země.

4.4 Mezioborová spolupráce

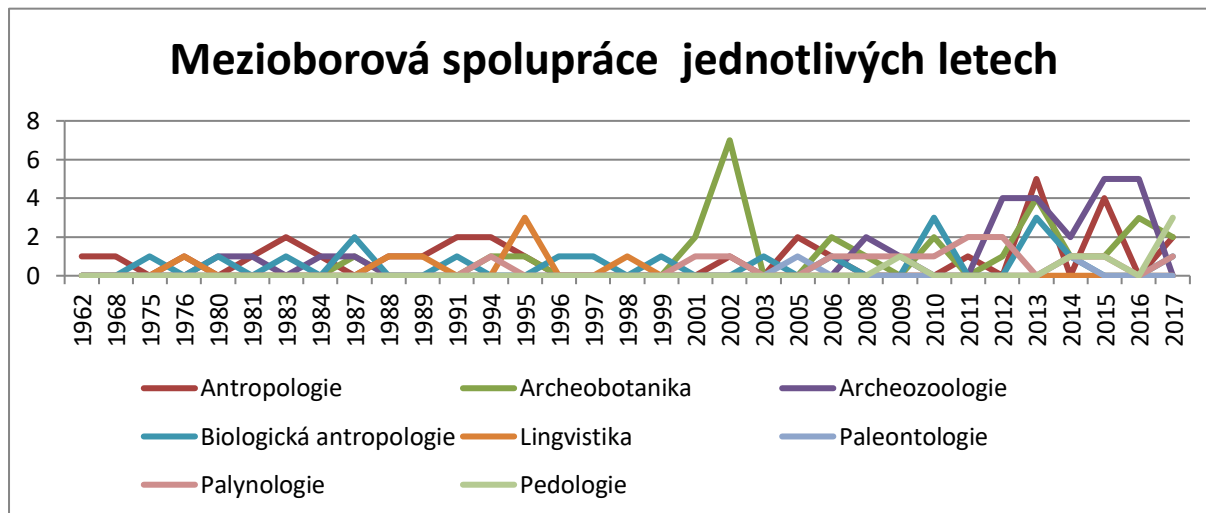
Ve studovaných člancích najdeme i další obory, které jsou spojené s archeologií. Obory jsou zde vymezené na základě klíčových slov: antropologie, archeobotanika, archeozoologie, biologická antropologie, lingvistika, paleontologie, palynologie a pedologie. Archeobotanika je zde zastoupena ve 30 případech a obsahuje články, které se věnovaly tématu sociální struktury a rozvoje, migrace, společnosti nebo infrastruktury. Dále je zde nejpočetněji zastoupena archeobotanika. Jde o články týkající se rostlinné vegetace, případně analýzy potravy nebo makrozbytků. V podobném procentuálním zastoupení je zde archeozoologie s 27 příspěvky. Biologická antropologie figuruje v 19 člancích, ve kterých se zkoumají kostní fragmenty, morfologie nebo je zde zmíněno téma osteofytózy. Nejméně jsou zde zastoupena témata spojené s lingvistikou, paleontologií, palynologií a pedologií (Graf 21).

Graf 21: Zastoupení oborů spolupracujících s oborem archeologie.

Stejně jako u předchozích témat můžeme sledovat vývoj v jednotlivých letech. Například u oboru antropologie sledujeme nejstabilnější křivku, u které dochází k pravidelnému vydávání od prvního příspěvku v 60. letech až na delší pauzu na přelomu tisíciletí. Velmi podobný průběh najdeme u příspěvků na téma biologická antropologie. Články vychází průměrně 2 ročně a dochází zde k častějším, ale kratším pauzám, při kterých na toto téma články nevycházely. Archeobotanika je zastoupena co do kvantity na 2. místě, ovšem většina článků vychází až v posledních 20 letech. Ještě rychlejší stoupající trend za krátké období najdeme u archeozoologie, 23 příspěvků z celkových 27 vychází až v posledních deseti letech. Obor lingvistiky zaznamenal největší rozsah v 80. a 90. letech, poté jsem nenalezla žádný další článek věnující se tomuto tématu. Články u kterých najdeme palynologické téma začínají být bodem zájmu až po roce 2000. Poté však dochází k velmi pravidelnému vydávání prací spojených s tímto oborem. Nejméně je ve sledovaném vzorku zastoupena pedologie a paleontologie. Články zde najdeme také po roce 2000 ovšem v menším množství, než u ostatní oborů a publikovány jsou spíše výjimečně (Graf 22).

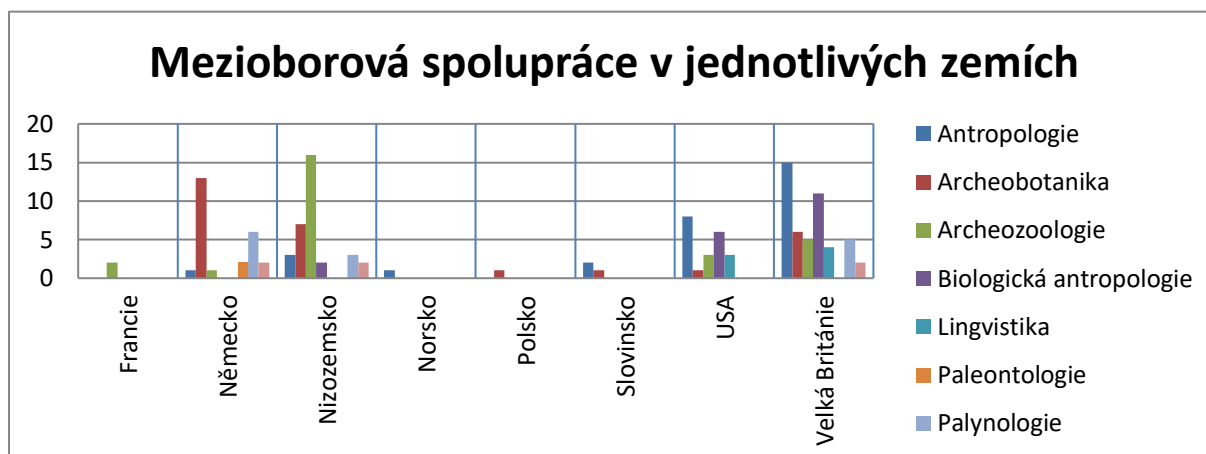
Graf 22: Vývoj zastoupení oborů spolupracujících s oborem archeologie v jednotlivých letech.

Nejméně článků, které jsou spojeny s jinými obory, najdeme ve Francii, Norsku, Polsku a Slovinsku. V Polsku se pouze 1 ze studovaných textů týkal archeobotaniky, ve Francii jde o 2 články zaměřené na archeozoologii, v Norsku je 1 článek související s antropologií, stejně tak jako ve Slovinsku, kde najdeme ještě 1 text spojený s archeobotanikou. Naopak větší množství těchto textů najdeme v německých, nizozemských, amerických a britských periodících. V Německu je 13 příspěvků spojených s archeobotanikou a dalších 6 s palynologií. Ostatní obory jsou zde zastoupeny méně a témata lingvistiky a biologické antropologie zde nejsou zastoupena vůbec. V popředí mezioborové spolupráce u nizozemských článků je archeozoologie (16) a archeobotanika (7). V USA a Velké Británii je nejvíce zastoupena antropologie a biologická antropologie. V USA jsou v menším množství dále zastoupeny obory archeobotaniky, archeozoologie a lingvistiky. Ve Velké Británii jsou zastoupeny téměř všechny sledované obory, a to archeobotanika, archeozoologie, lingvistika, palynologie a pedologie. Jde tedy o stát, kde je zastoupení nejrozmanitější (Graf 23).

Graf 23: Zastoupení oborů spolupracujících s oborem archeologie v jednotlivých zemích.

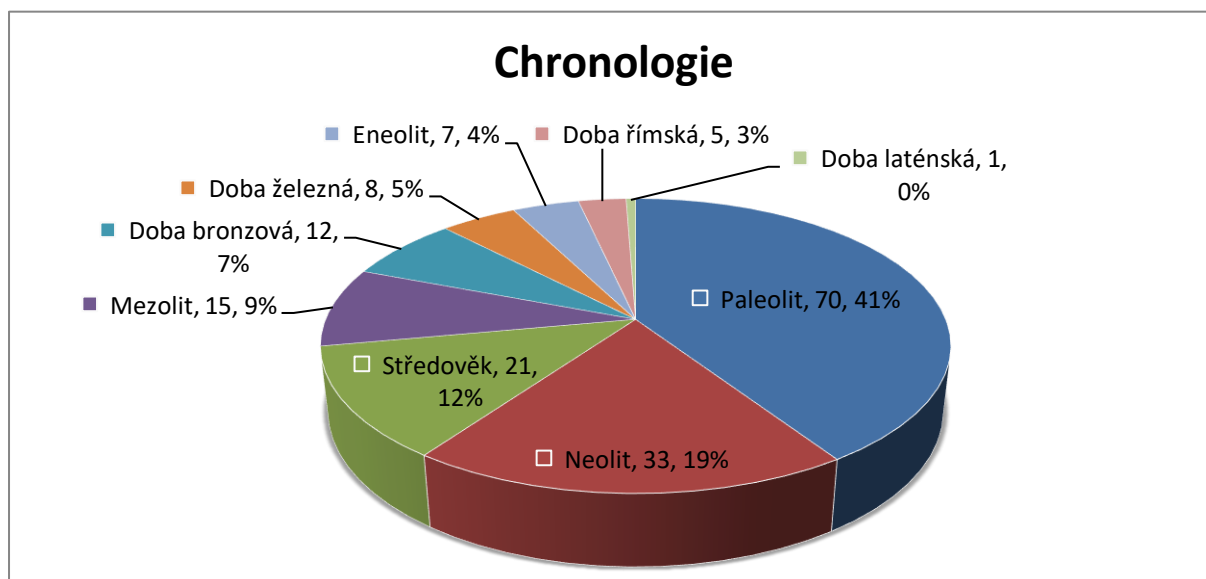

Archeologie je oborem, ve kterém je nutné spolupracovat s dalšími odbornými pracovníky z různých oborů, díky čemuž můžeme získat ucelenější obraz o naší minulosti. Samozřejmě není vždy potřeba a není nejdůležitějším faktorem u každého článku rozbor z nepřeberného množství oborů. Ale je dobré vědět, že budování sítě kontaktů mezioborové spolupráce je trendem u vzestupu a odborníci vědí kdy a koho požádat o spolupráci, protože v současné době se archeologie bez některých dalších oborů neobejde.

4.5 Chronologie

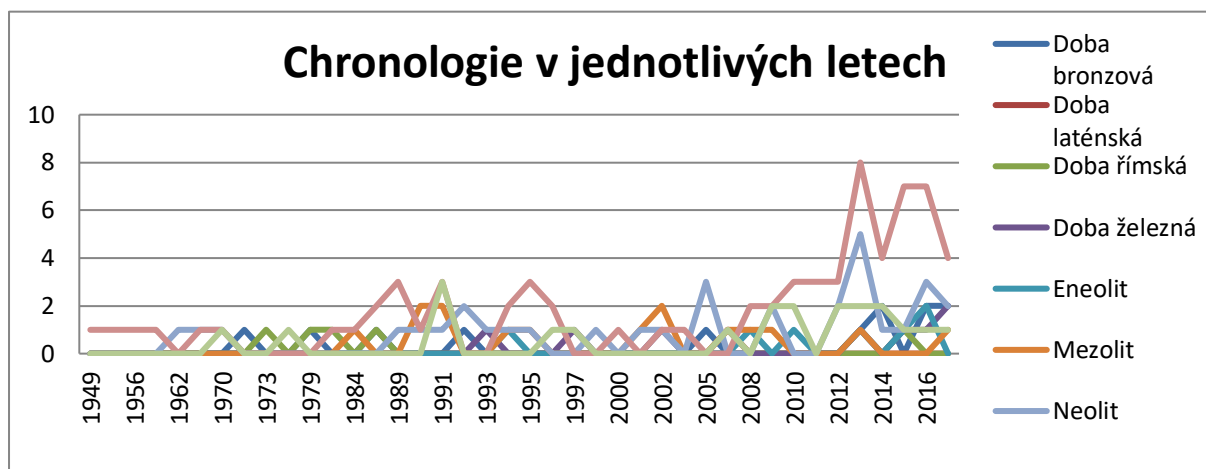
Na základě klíčových slov můžeme také sledovat, jakým chronologickým obdobím se autoři věnují ve svých článcích. Chronologické období bylo zadáno u článků 172x a téměř polovina z nich se týká paleolitu. Další rozsáhlejší částí jsou práce týkající se neolitu a středověku. Méně článků najde o období mezolitu, době bronzové a železné, dále eneolitu. Nejméně článků se týká doby římské a laténské (Graf 24).

Graf 24: Zastoupení chronologických období, o kterých je v člancích publikováno.

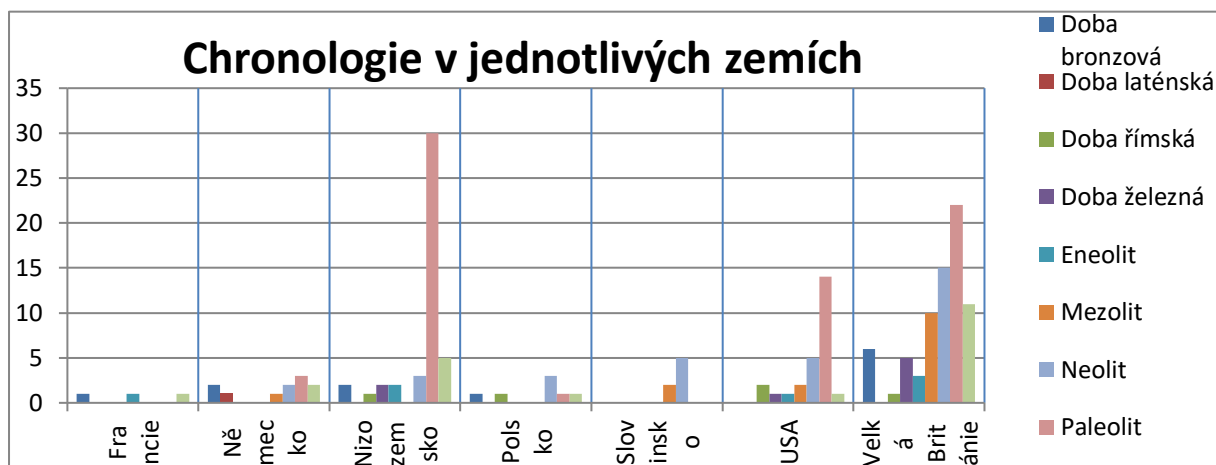
Nejvíce publikovaná chronologická období, paleolit a neolit, si po celou dobu udržují stabilní čísla až na pauzu v 70. letech. Téma paleolitu bylo publikováno již v roce 1949, období neolitu začalo být bodem zájmu až v roce 1962, ale zbytek průběhu je velice obdobný. V posledních letech zaznamenáváme nárůst vydaných článků, které se týkají období paleolitu. Od roku 1970 se články zaměřují také na období středověku. Jednalo se spíše o několik výkyvů, při kterých byl vydaný 1 článek v období několika let. Až od roku 2006 evidujeme pravidelnější vydávání článků s tímto zájmovým obdobím, přesto jde o nízká čísla, maximálně 2 články ročně. Práce o době bronzové vychází až od 70. let, a to velmi nepravidelně, pouze 1 článek ročně. V posledních letech došlo k nepatrnému zvýšení a častějšímu vydávání textů spojeného s tímto obdobím. V 70. a 80. letech byla zájmovým obdobím také doba římská. Jedná se ovšem o jedinou dobu, kdy bylo o tomto období publikováno, až na výjimku v roce 2015. Období mezolitu je publikováno od roku 1984. Publikování je velice nepravidelné, ale tématu je věnována pozornost i v posledních letech. O době železné a eneolitu vyšlo několik článků v 90. letech a s pauzami články vychází i po roce 2000. Posledním sledovaným obdobím je doba laténská a ve studovaném vzorku vyšel pouze jeden článek, a to v roce 2006 (Graf 25).

Graf 25: Vývoj zastoupení chronologických období, o kterých je v člancích publikováno v jednotlivých letech.

Dále můžeme sledovat, jaké téma vychází v dané zemi nejvíce. Nejméně sledovaných údajů najdeme ve Francii, Polsku, Slovinsku a Německu. Ve Francii najdeme pouze 3 články, zaměřující se na dobu bronzovou, eneolit a středověk. V člancích německých periodik najdeme pestřejší, ale vyrovnané zaměření na dobu bronzovou a laténskou, mezolit, neolit, paleolit i středověk. Velmi podobně je na tom Polsko, kde se články věnují spíše pravěkým obdobím, ale také době bronzové a římské. Články, které vyšly ve Slovinsku, se věnují pouze mezolitu a neolitu, ten je zastoupen více. U článků vydávaných v Nizozemí je nejmarkantnější rozdíl u nejvíce publikovaných článků se zaměřením na paleolit a ostatními obdobími. Další články jsou zaměřené na dobu bronzovou, římskou a železnou, dále eneolit a středověk. V USA je opět publikováno nejvíce článků zaměřených na paleolit. Dále se zde autoři zaměřovali na období středověku, neolitu, mezolitu, eneolitu, dobu železnou a římskou. Nejvíce článků se zastoupením chronologických období najdeme v periodických z Velké Británie. Stejně jako u předchozích 2 států, i zde převyšuje paleolit další období. Mezolit, neolit a středověk je zastoupen v textech v o něco nižším počtu, ale přesto nadprůměrněji než u ostatních států. Nejméně se zde autoři zaměřují na eneolit, dobu bronzovou, římskou a železnou (Graf 26).

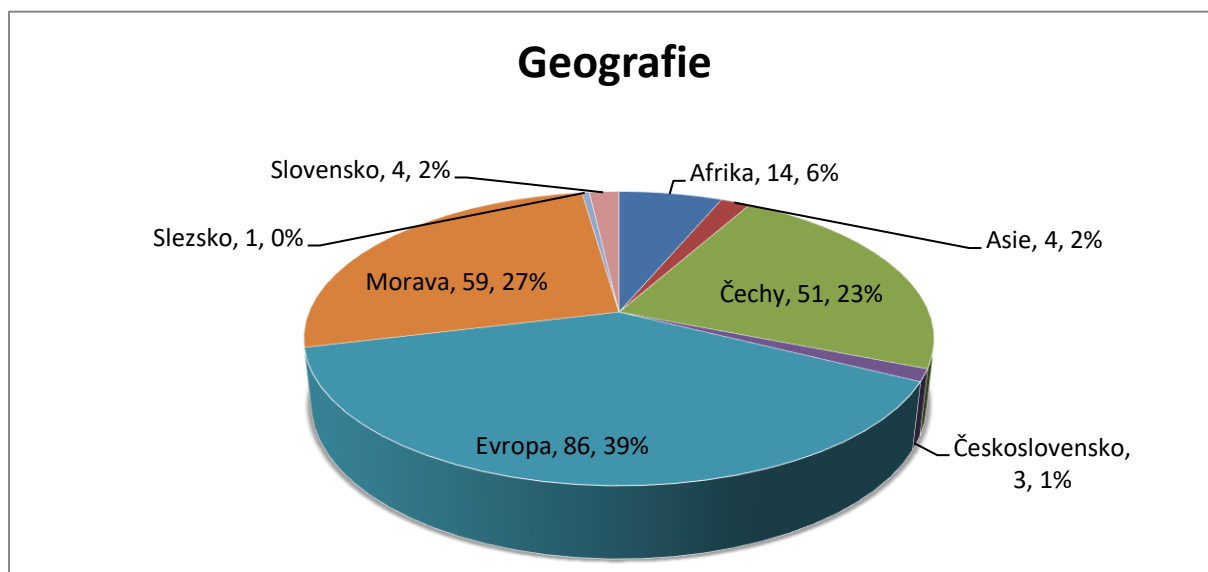
Graf 26: Zastoupení chronologických období, o kterých je v člancích publikováno, a to v jednotlivých zemích.

4.6 Geografie

Klíčová slova upřesňující geografickou polohu lokalit nebo zemí, jsou zaznamenána u studovaných textů 222x. Vytvořila jsem zde tyto kategorie: Afrika, Asie, Čechy, Československo, Evropa, Morava, Slezsko a Slovensko. Nejčastěji se články věnují evropské archeologii. Jde o články věnující se evropským lokalitám. Dále jsou zde nejvíce obsažena témata věnující se výhradně české a moravské archeologii. V menším množství jsou zde témata spojená s Afrikou, jedná se především o egyptské lokality. Ve stejném poměru zde najdeme lokality Slovenska a Asie. U asijských lokalit jde například o Sýrii nebo Srí Lanku. Nejméně jsou zde zastoupeny československé syntézy a slezská lokalita (Graf 27).

Graf 27: Zastoupení preferovaných geografických regionů, o kterých je v člancích publikováno.

Dále jsem opět sledovala, jak se tato četnost termínů vyvíjela v čase. Již v roce 1949 jsou sledovány lokality na Moravě. Dochází zde ke krátkodobým pauzám, avšak křivka je poměrně stabilní. V posledních deseti letech zde dochází ke každoročnímu nárůstu vydávaných prací zaměřených na tyto moravské lokality. V roce 1956 se jedna práce týkala slezské lokality, bohužel je to jediný záznam ve sledovaném vzorku. Nejstarší článek pojednávající o Čechách, vychází v roce 1962. Dochází zde k několika dlouhodobým pauzám. Po roce 2000 dochází k pravidelnějšímu vydávání a drobnému nárůstu počtu textů. Jak již bylo uvedeno, nejčastější zájem je o evropské lokality, první články vychází roku 1968. V tomto případě je křivka nejstabilnější a nalezneme zde nejméně období, ve kterých nevyšel článek žádný. Články věnované africkým lokalitám jsou vydávány v případě pozitivního výsledku průměrně jednou ročně a dochází zde k dlouhodobým pauzám ve vydávání těchto prací. Asijské lokality jsou na tom podobně, je zde menší množství požadovaných záznamů a poslední článek vychází roku 2009. Nejméně příspěvků se týká Československa a Slovenska, poslední články nalezneme na začátku 90. let (Graf 28).

Stojí o nás světová archeologie? Můžeme publikovat o České republice nebo je o nás zájem pouze jako o spoluautory článků týkající se zahraniční archeologie? Toto jsou nejzákladnější otázky, které si můžeme položit. Pomocí s odpovědí nám může především tato kapitola, která ukazuje, o jakých místech naši autoři publikují. Z předchozích výsledků vidíme, že téměř vždy je ve vedení evropská archeologie, ale je nutné si povšimnout, že Česká republika nebyla sledována jako celek. Čechy, Morava i Slezsko byly sledovány samostatně a pokud se na tyto oblasti podíváme jako na jednu oblast, Česká republika se dostává před evropskou archeologií. Tento fakt můžeme sledovat už od začátku publikování ve vybraných periodících. Samozřejmě nejvíce publikovaných článků se věnuje našim nejznámějším lokalitám (Bylany, Dolní Věstonice, Pavlov a další) nebo jde o syntézy věnující se celým obdobím a kulturám na daném území. Jsme tedy malou zemí, kde není angličtina na takové úrovni, jako v zemích u studovaných časopisů a může být tedy velkým limitujícím faktorem, a přesto se minimálně polovina článků týká přímo České republiky. Vždy mohou být výsledky lepší, může být publikováno více článků a může publikovat více autorů, avšak trend v publikování v zahraničí je na vzestupu a povědomí o tuzemské archeologii stoupá.

4.7 Katedra archeologie na Západočeské univerzitě

Publikování autorů již bylo popsáno, ale také jsem se zaměřila na sledování publikační činnosti kmenových zaměstnanců Katedry archeologie Fakulty filozofické Západočeské univerzity v Plzni. V databázové tabulce Badatelé jsem vytvořila speciální deskriptor díky, kterému můžeme zjistit, kolik publikací vyšlo badatelům, v době kdy byli součástí naší katedry. Jedná se o tyto autory: Prof. PhDr. Martin Gojda, CSc. (4), Mgr. Luboš Chroustovský, Ph. D. (1), prof. PhDr. Evžen Neustupný, CSc. (10), Mgr. David Novák (1), PhDr. Mgr. Petr Šída, Ph.D. (1), PhDr. Ladislav Šmejda, Ph.D. (3), Mgr Jan Turek (3). Většinu autorů vychází články především ve Velké Británii, dále se objevují polské, francouzské, americké a nizozemské časopisy. Publikování se zde pohybuje

5 Závěr

Ve své bakalářské práci se věnuji tématu, které není v domácí archeologii zcela běžné. Jde o teoretickou práci, která ukazuje pohled na českomoravskou archeologii v zahraničí. Práce je založena především na vyhledaných článcích ve vybraném vzorku odborných periodik, které publikovali čeští a moravští badatelé v oboru archeologie a vybraní badatelé ve spolupracujících oborech.

Většina této práce je věnována zpracování získaných dat. Praktická část se věnovala vytvoření seznamu českých a moravských badatelů (843) a vyhledání článků z předem stanoveného seznamu odborných periodik, dále zpracování dat a jejich interpretaci. Vybrané časopisy (celkem 72 periodik) jsem systematicky procházela a získávala z nich potřebná data, která jsem zanesla do databáze. Celkem je nashromážděno 250 článků ze 40 časopisů, na kterých se podílelo 119 českých a moravských autorů. Získaná data jsou poté zpracovávána především podle vybraných teoretických otázek. Z hlediska četnosti vydaných článků v jednotlivých letech je možné vidět postupný nárůst publikovaných prací. Vzhledem k publikování v kolektivu nebo samostatně se ukazuje, že pro domácí autory je běžnější praxí publikovat v kolektivu. Nemusí jít ovšem o jednodušší variantu, jelikož se na zpracování a výsledcích musí shodnout i více než deset autorů. Mezi zeměmi, kde publikace vycházely, nejčastěji jsou: Velká Británie, USA a Nizozemí. Dle sledovaných národností spoluautorů se ukazuje spolupráce téměř po celém světě. Z hlediska tematického zaměření lze uvést, že zde naprosto převažují pravěká období, dále mezioborová spolupráce, která je stále znatelnější především v posledních letech a preference o následujících regionech: Čechy, Morava a další evropské lokality. Právě z poslední kategorie vyplývá, že i v zahraničí je značný zájem o českomoravskou archeologii, jelikož práce o Čechách a Moravě jsou zde zastoupeny více jak v polovině sledovaných článků. Publikování badatelů na Katedře archeologie Fakulty filozofické Západočeské univerzity ukazuje podobný model jako u publikování autorů

z celého. Více autorů publikuje v kolektivu, i když se nejedná o výrazný rozdíl a nejvíc článků je publikováno ve Velké Británii.

Limitujícím faktorem této práce je vyhledávání článků vydaných pouze v angličtině a ve vybraných časopisech. Bylo by tedy zajímavé sledovat vydávání článků v jiném jazyce, rozšířit záběr sledovaných časopisů nebo dohledat například anglicky vydané knihy a sborníky. Následně by bylo možné tyto výsledky porovnat a získat širší obraz o našem publikování v zahraničí.

6 Seznam použité literatury

Absolon, K. 1949: Moravia in Palaeolithic Times. *American Journal of Archaeology* 53/1, 19-28.

Gaydarska, B. 2009: A brief history of Theoretical Archaeology Group. *Antiquity* 83, 1152–1162.

Harding, A. – Venclová, N. 2007: Guest editorial - Communication in archaeology. *European Journal of Archaeology* 10/2-3: 117-118.

Harding, A. 2007: Communication in archaeology. *European Journal of Archaeology* 10/2-3: 119-133.

Havelková, M. 2014: Studium artefaktů v rámci genderové archeologie. Diplomová práce. Plzeň: Katedra archeologie ZČU.

John, J. – Eckhardt, K. 2008: Bibliografická databáze na internetových stránkách plzeňské Katedry archeologie (<http://www.kar.zcu.cz/bibliografie/index.php>). In: Macháček, J. (ed.): *Počítačová podpora v archeologii 2*, Brno – Plzeň - Praha: MU, ZČU, ArÚ AV ČR, 270–275.

John, J. – Eckhardt, K. – Neustupný, E. – Chroustovský, L. n.d.: *Bibliografická databáze Katedry archeologie ZČU v Plzni. Uživatelská příručka*. Plzeň: KAR ZČU.

Kristiansen, K. 2001: Borders of ignorance. In: Z. Kobilinski (ed.), *Quo vadis archeologia?* Warsaw: Institute of Archaeology and Ethnology of the Polish Academy of Sciences, 38–43.

Kristiansen, K. 2008: Do we need "archaeology of Europe"? *Archaeological dialogues* 15/1, 15-69.

Kristiansen, K. 2012: Archaeological communities and languages. In: Skeates, R. – McDavid, C. – Carman, J. (eds.), *The Oxford Handbook of Public Archaeology*, 461–477.

Kuna, M. 2012: Intransigent archaeology. An interview with E. Neustupný on his life in archaeology. *Archaeological Dialogues* 19/1, 3-28.

Lang, V. 2000: Archaeology and language. *Fennoscandia archaeologica* 16, 103–110.

Mauranen, A. 1993: Cultural Differences in Academic Discourse - Problems of a Linguistic and Cultural Minority. In: Löfman, L. et al. (eds), *The Competent Intercultural Communicator* 51, 157-174.

Neustupný, E. 1998: Mainstreams and minorities in archaeology. *Archaeologia Polona* 35/6, 13–23.

Sklenář, K. 2005: *Biografický slovník českých, moravských a slezských archeologů a jejich spolupracovníků z příbuzných oborů*. Praha.

Štádlarová, A. 2012: *Genderové přístupy v evropské archeologii*. Diplomová práce. Plzeň: Katedra archeologie ZČU.

Vařeka, P., 2011: Zemřel profesor Marek Zvelebil. *Acta Fakulty filozofické Západočeské univerzity v Plzni*, 2011/2, 10-11.

Vencl, S. 2001: Souvislosti chápání pojmu „nálezový celek“ v české archeologii. *Archeologické rozhledy* 53, 592-614.

Venclová, N. 2003: Jak si archeologové rozumějí. In: L. Šmejda – P. Vařeka (eds.), *Sedmdesát Neustupných let*. Plzeň: Katedra archeologie FHS ZČU, 273–286.

Zvelebil, M. – Beneš, J. – Kuna, J. 1993: Ancient landscape reconstruction in north Bohemia, landscape and settlement programme – Projekty rekonstrukce krajiny v severních Čechách – Krajina a sídla, *Památky archeologické* 84, 93–95.

Zvelebil, M. – Pettit, P. 2008. Human condition, life, and death at an Early Neolithic settlement: bioarchaeological analyses of the Vedrovice cemetery and their biosocial implications for the spread of agriculture in Central Europe. *Anthropologie* 46/2-3:195-218.

Zvelebil, M. – Pettitt, P. – Lukeš, A.. 2009. Život, lásky a smrt neolitických zemědělců. *Bioarcheologie vedrovických hrobů*. *Vesmír* 88: 86–90.

Zvelebil, M., - Pettitt, P. 2013. Biosocial archaeology of the Early Neolithic: synthetic analyses of human skeletal remains from the LBK cemetery of Vedrovice, Czech Republic. *Journal of Anthropological Archaeology* 32 (3): 313–329.

Internetové zdroje:

American Antiquity: <https://www.cambridge.org/core/journals/american-antiquity/informatik>, 15.4.2018.

Antiquity: <https://www.cambridge.org/core/journals/antiquity>, 15.4.2018.

Current Anthropology: <https://www.jstor.org/journal/curranth>, 15.4.2018.

ERIH: <https://dbh.nsd.uib.no/publiseringskanaler/erihplus/>, 7.4.2018.

European Journal of Archaeology:

<https://www.tandfonline.com/action/journalInformation?show=aimsScope&journalCode=yaja20>, 15.4.2018.

Journal of Archaeological Science: <https://www.journals.elsevier.com/journal-of-archaeological-science/>, 15.4.2018.

Nature: <https://www.nature.com/nature/about>, 15.4.2018.

Proceedings of the Prehistoric Society:

<https://www.cambridge.org/core/journals/proceedings-of-the-prehistoric-society>, 15.4.2018.

Rejstřík informací o výsledcích a Informace o předávání údajů:

<http://www.vyzkum.cz/FrontClanek.aspx?idsekce=986>, 20.4.2018.

Scopus: <https://www.elsevier.com/solutions/scopus/kontent>), 7.4.2018.

Web of Science: <http://mjl.clarivate.com/>, 7.4.2018.

7 Resumé

The topic of this work is Czech and Moravian archaeology abroad. The work focuses on searching articles in selected journals in English speaking archaeological communities. The main aims of the work are monitoring the frequency of published articles, published themes and international attitude towards Czech and Moravian archeology. The data are analyzed and interpreted in the context of the individual theoretical questions.

My thesis are divided into two parts, theoretical and practical. In the first part of my thesis I deal with communication in archaeology and I describe several case studies. The practical part of the thesis deals with the systematic study of the publications collected in the database. I gathered 250 articles from 40 journals, in which participated 119 authors. The synthesis was carried out mainly by the Microsoft Office Access 2007 and Microsoft Office Excel 2007. I focused mainly on frequencies of published articles in individual years, the themes and chronological periods, the publishing activities of individual authors and also the interdisciplinary cooperation. These topics are closely monitored according to selected criteria in their own chapters. In the last chapter I summarize the main results, that I regard as important in the context of this thesis and I outline possible directions for future work.

8 Přílohy

Seznam příloh v textu:

Graf 1: Přehled vybraných časopisů, kde vyšlo nejvíce článků, str. 13.

Graf 2: Zastoupení publikací dle zemí, kde časopis vychází, str. 13.

Graf 3: Zastoupení četnosti textů, dle roku vydání, str. 15.

Graf 4: Vývoj četnosti textů, dle roku vydání a v jednotlivých zemích, str. 16.

Graf 5: Stránkový rozsah studovaných publikací, dle vybraných kritérií, str. 17.

Graf 6: Národnost zahraničních spoluautorů u publikovaných článků, str. 19.

Graf 7: Zastoupení autorů publikovaných textů, dle četnosti (více než 10), str. 20.

Graf 8: Zastoupení autorů publikovaných textů, dle četnosti (více než 10) v jednotlivých zemích, str. 22.

Graf 9: Zastoupení autorů publikovaných textů, dle četnosti (5 až 10), str. 23.

Graf 10: Zastoupení autorů publikovaných textů, dle četnosti (více než 10) v jednotlivých zemích, str. 23.

Graf 11: Četnosti klíčových slov, dle vybraného kritéria (více než 20 záznamů v dané kategorii), str. 25.

Graf 12: Vývoj zastoupení klíčových slov, dle vybraného kritéria (více než 20 záznamů v dané kategorii) v jednotlivých letech, str. 27.

Graf 13: Četnosti klíčových slov v časopisech vycházejících ve Velké Británii, str. 28.

Graf 14: Četnosti klíčových slov v časopisech vycházejících v USA, str. 28.

Graf 15: Četnosti klíčových slov v časopisech vycházejících ve Slovinsku, str. 29.

Graf 16: Četnosti klíčových slov v časopisech vycházejících v Polsku, str. 30.

Graf 17: Četnosti klíčových slov v časopisech vycházejících v Norsku, str. 30.

Graf 18: Četnosti klíčových slov v časopisech vycházejících v Nizozemí, str. 31.

Graf 19: Četnosti klíčových slov v časopisech vycházejících v Německu, str. 31.

Graf 20: Četnosti klíčových slov v časopisech vycházejících ve Francii, str. 32.

Graf 21: Zastoupení oborů spolupracujících s oborem archeologie, str. 34.

Graf 22: Vývoj zastoupení oborů spolupracujících s oborem archeologie v jednotlivých letech, str. 35.

Graf 23: Zastoupení oborů spolupracujících s oborem archeologie v jednotlivých zemích, str. 36.

Graf 24: Zastoupení chronologických období, o kterých je v člancích publikováno, str. 37.

Graf 25: Vývoj zastoupení chronologických období, o kterých je v článcích publikováno, a to v jednotlivých letech, str. 38.

Graf 26: Zastoupení chronologických období, o kterých je v článcích publikováno, a to v jednotlivých zemích, str. 39.

Graf 27: Zastoupení preferovaných geografických regionů, o kterých je v článcích publikováno, str. 40.

Graf 28: Vývoj zastoupení preferovaných geografických regionů, o kterých je v článcích publikováno, a to v jednotlivých letech, str. 41.

Graf 29: Zastoupení preferovaných geografických regionů, o kterých je v článcích publikováno, a to v jednotlivých zemích, str. 41.

Graf 30: Zastoupení autorů a četnost publikovaných textů, kteří byli kmenovými zaměstnanci na Katedře archeologie Fakulty filozofické na Západočeské univerzitě str. 43.

Graf 31: Zastoupení autorů a četnost publikovaných textů, kteří byli kmenovými zaměstnanci na Katedře archeologie Fakulty filozofické na Západočeské univerzitě, a to dle zemí, kde byl článek publikovaný, str. 43.

Tabulky:

Tab. 1: Tabulka vybraných periodik.

Časopisy				
ID	Stát	Časopis	Print ISSN	Electronic ISSN
1	Velká Británie	Acta Archaeologica	0065-101X	1600-0390
2	USA	American Antiquity	0002-7316	2325-5064
3	USA	American Journal of Archaeology	0002-9114	1939-828X
4	Velká Británie	Antiquity	0003-598X	1745-1744
5	Velká Británie	Archaeological Dialogues	1380-2038	1478-2294
6	Velká Británie	Archaeological Prospection	1075-2196	1099-0763
7	USA	Archaeologies: the journal of the World Archaeological Congress	1555-8622	1935-3987
8	Velká Británie	Archaeology International	1463-1725	2048-4194
9	Velká Británie	Archaeometry	0003-813X	1475-4754
10	Velká Británie	Cambridge Archaeological Journal	0959-7743	1474-0540
11	Velká Británie	Conservation and Management of Archaeological Sites	1350-5033	1753-5522
12	USA	Current Anthropology	0011-3204	1537-5382
13	Švédsko	Current Swedish Archaeology	1102-7355	
14	Velká Británie	Environmental Archaeology	1461-4103	1749-6314
15	Velká Británie	European Journal of Archaeology	1461-9571	1741-2722
16	USA	Geoarchaeology	0883-6353	1520-6548
17	USA	Hesperia	0018-098X	1553-5622
18	USA	Historical Archaeology	0440-9213	2328-1103
19	Velká Británie	International Journal of Osteoarchaeology	1047-482X	1099-1212
20	Velká Británie	Internet Archaeology	x	1363-5387

Časopisy				
ID	Stát	Časopis	Print ISSN	Electronic ISSN
21	Velká Británie	Journal of Anthropological Archaeology	0278-4165	1090-2686
22	USA	Journal of Anthropological Research	0091-7710	2153-3806
23	USA	Journal of Archaeological Method and Theory	1072-5369	1573-7764
24	Velká Británie	Journal of Field Archaeology	0093-4690	2042-4582
25	USA	Journal of Human Evolution	0047-2484	1095-8606
26	USA	Journal of Quaternary Science	0267-8179	1099-1417
27	Velká Británie	Journal of Social Archaeology	1469-6053	1741-2951
28	Velká Británie	Journal of the Royal Anthropological Institute	1359-0987	1467-9655
29	USA	Journal of World Prehistory	0892-7537	1573-7802
30	Švédsko	Lund Archaeological Review	1401-2189	
31	Velká Británie	Medieval Archaeology	0076-6097	1745-817X
32	Velká Británie	Nature	0028-0836	1476-4687
33	USA	Near Eastern Archaeology	1094-2076	2325-5404
34	USA	PLOS ONE	x	1932-6203
35	Velká Británie	Post-Medieval Archaeology	0079-4236	1745-8137
36	Velká Británie	Proceedings of the Prehistoric Society	0079-497X	2050-2729
37	Velká Británie	Public Archaeology	1465-5187	1753-5530
38	USA	Quaternary Research	0033-5894	1096-0287
39	USA	Radiocarbon: An International Journal of Cosmogenic Isotope Research	0033-8222	1945-5755
40	Velká Británie	The Holocene	0959-6836	1477-0911
41	Španělsko	Trabajos de Prehistoria	0082-5638	1988-3218
42	Velká Británie	World archaeology	0043-8243	1470-1375

Časopisy				
ID	Stát	Časopis	Print ISSN	Electronic ISSN
43	Polsko	Acta Archaeologica Carpathica	0001-5229	
44	Polsko	Acta Baltico-Slavica	0065-1044	2392-2389
45	Polsko	Archaeologia Polona	0066-5924	
46	Polsko	Folia Praehistorica Posnaniensia	0239-8524	
47	Polsko	Open Archaeology	2300-6560	
48	Polsko	Przegląd Archeologiczny	0079-7138	
49	Polsko	Slavia Antiqua	0080-9993	
50	Polsko	Sprawozdania Archeologiczne	0081-3834	
51	Norsko	Norwegian Archaeological Review	0029-3652	1502-7678
52	Holandsko, USA	Journal of Archaeological Research	1059-0161	1573-7756
53	Holandsko	International Journal of Historical Archaeology	1092-7697	1573-7748
54	Holandsko	Journal of Archaeological Science	0305-4403	1095-9238
55	Holandsko	Quaternary International	1040-6182	1873-4553
56	Itálie	European Journal of Post-Classical Archaeologies	2039-7895	
57	Maďarsko	Acta Archaeologica Academiae Scientiarum Hungaricae	0001-5210	1588-2551
58	Německo	Acta praehistorica et archaeologica	0341-1184	
59	Německo	Die Archäologische Informationen	0341-2873	2197-7429
60	Německo	Journal of African Archaeology	1612-1651	2191-5784
61	Německo	Praehistorische Zeitschrift	0079-4848	1613-0804
62	Německo	Quartär	0375-7471	
63	Německo	Vegetation History and Archaeobotany	0939-6314	1617-6278
64	Francie	Anthropozoologica	0761-	2107-0881

Časopisy				
ID	Stát	Časopis	Print ISSN	Electronic ISSN
			3032	
65	Francie	Archeosciences - revue d'Archéométrie	1960-1360	2104-3728
66	Francie	Bulletin de la Societé Préhistorique française	0249-7638	1760-7361
67	Francie	Revue archéologique	0035-0737	2104-3868
68	Dánsko	Scando-Slavica	0080-6765	1600-082X
69	Chorvatsko	Vjesnik Arheološkog muzeja u Zagrebu	0350-7165	1849-1561
70	Rakouskko	Archaeologia Austriaca	0003-8008	1816-2959
71	Rakouskko	Jahreshefte des Österreichischen Archäologischen Institutes in Wien	0078-3579	1729-5416
72	Rakouskko	Mitteilungen zur christlichen Archäologie	1025-6555	1814-2036

Tab. 2: Tabulka časopisů, ve kterých byly nalezeny požadované články a jejich četnosti.

Četnost v jednotlivých publikacích	
Periodikum	CountOfPeriodikum
American Antiquity	1
American Journal of Archaeology	1
Anthropozoologica	3
Antiquity	39
Archaeologia Polona	9
Archaeological Dialogues	2
Archaeologies: the journal of the World Archaeological Congress	3
Archaeometry	10
ArcheoSciences, revue d'Archéométrie	2
Cambridge Archaeological Journal	3
Current Anthropology	18
Documenta Praehistorica	5
Environmental Archaeology	1
European Journal of Archaeology	7
Geoarchaeology	1
International Journal of Osteoarchaeology	11
Internet Archaeology	3

Četnost v jednotlivých publikacích	
Periodikum	CountOfPeriodikum
Journal of African Archaeology	1
Journal of Anthropological Archaeology	9
Journal of Anthropological Research	1
Journal of Archaeological Method and Theory	1
Journal of Archaeological Science	22
Journal of European Archaeology	6
Journal of Field Archaeology	3
Journal of Human Evolution	11
Journal of World Prehistory	3
Nature	2
Norwegian Archaeological Review	4
Norwegian Archaeological Review Archaeology and experiment	1
Open Archaeology	2
Præhistorische Zeitschrift	2
Proceedings of the Prehistoric Society	6
Przegląd Archeologiczny	4
Quartär	3
Quaternary International	29
Slavia Antiqua	1
Sprawozdania Archeologiczne	1
The Holocene	5
Vegetation History and Archaeobotany	11
World archaeology	3

Tab. 3: Tabulka stránkového rozsahu studovaných textů, dle vybraných kritérií.

<=10	Počet	>10 a <=20	Počet	>20 a <=30	Počet	>30 a <=40	Počet	>40	Počet
1	3	11	17	21	2	31	2	44	2
2	5	12	11	22	3	32	2	46	1
3	13	13	9	23	4	37	1	58	1
4	13	14	14	24	3	38	2	117	1
5	10	15	12	25	6	40	4	231	1
6	13	16	10	26	2			280	1
7	10	17	4	27	1				
8	17	18	4	29	1				
9	12	19	6						
10	15	20	9						
<=10	111	>10 a <=20	96	>20 a <=30	22	>30 a <=40	11	>40	7

Tab. 4: Tabulka publikační činnosti autorů.

Publikování českých badatelů							
ID	Titul před	Jmeno	Prijmeni	Titul za	Publikace celkem	Publikovano samostatne	Publikovano v kolektivu
1	Prof. RNDr.	Antonín	Přichystal	DSc.	4	0	4
2	RNDr.	Barbora	Vysloužilová	Ph.D.	2	0	2
3	Prof. PhDr.	Bohumil	Soudský	CSc.	1	1	0
4	doc. RNDr.	Bohuslav	Klíma	DrSc.	5	4	1
5	PhDr.	Dagmar	Dreslerová	Ph.D.	6	0	6
6	Mgr.	Dana	Stružková		1	1	0
7	Mgr.	David	Novák		1	0	1
8	Mgr.	David	Válek		1	0	1
9	Mgr.	Erika	Průchová		1	0	1
10	PhDr.	Eva Černá	Černá		2	0	2
11	prof. PhDr.	Evžen	Neustupný	CSc.	10	1	9
12	prof. MuDr.	Evžen	Strouhal	DrSc.	11	4	7
13	Prof. PhDr.	František	Kalousek		1	0	1
14	Mgr.	Hana	Vondrová		1	0	1
15	PhDr.	Helena	Svobodová	CSc.	4	0	4
16	Mgr.	Inna	Mateiciucová	Ph.D.	4	1	3
17	PhDr.	Ivan	Pavlů	DrSc.	4	3	1
18	PhDr.	Ivana	Boháčová	Ph.D.	1	0	1
19	PhDr.	Ivo	Štefan	Ph.D.	1	0	1
20	Prof. PhDr.	Jan	Bouzek	DrSc.	4	4	0
21	PhDr.	Jan	Frolík	CSc.	1	0	1
22	Mgr.	Jan	Hasil		1	0	1
23	prof. RNDr.	Jan	Jelínek	DrSc.	1	1	0
24	Prof. PhDr.	Jan	Klápště	CSc.	1	1	0
25	Mgr.	Jan	Kolář	Ph.D.	2	0	2
26	Mgr.	Jan	Kysela	Ph.D.	1	1	0
27	Mgr.	Jan	Mařík	Ph.D.	3	0	3
28	RNDr.	Jan	Novák	Ph.D.	10	0	10

Publikování českých badatelů							
ID	Titul před	Jmeno	Prijmeni	Titul za	Publikace celkem	Publikovano samostatne	Publikovano v kolektivu
29	Mgr.	Jan	Petřík		2	0	2
30	Mgr.	Jan	Prostředník	Dr.	1	0	1
31	PhDr.	Jan	Rulf	CSc.	1	0	1
32	Mgr.	Jan	Turek		3	2	1
33		Jan	Zavřel		2	0	2
34	Mgr.	Jana	Maříková Kubková		1	0	0
35	Doc. PhDr.	Jaromír	Beneš	Ph.D.	2	0	2
36	Prof. PhDr.	Jaroslav	Malina	DrSc.	2	1	1
37	Mgr.	Jaroslav	Řídký	Ph.D.	1	0	1
38	Ing.	Jiří	Hošek	Ph.D.	2	0	2
39	Prof. PhDr.	Jiří	Neustupný	DrSc.	1	1	0
40	Prof. PhDr.	Jiří	Svoboda	DSc.	29	6	23
41	Mgr.	Jiří	Unger		1	0	1
42	Prof. PhDr.	Josef	Poulík	DrSc.	2	2	0
43	Prof. PhDr.	Karel	Absolon		1	1	0
44	Mgr. Bc.	Karel	Slavíček		1	0	1
45	doc. PhDr.	Karel	Valoch	DrSc.	6	3	3
46	Mgr. Et. Mgr.	Katarína	Čuláková		2	0	2
47	Mgr.	Kristýna	Farkašová	Ph.D.	1	0	1
48	PhDr.	Ladislav	Šmejda	Ph.D.	3	2	1
49	Mgr.	Ladislav	Varadzín	Ph.D.	1	0	1
50	Ing.	Lenka	Kovačiková	Ph.D.	1	0	1
51	doc. Mgr.	Lenka	Lisá	Ph.D.	12	0	12
52	Mgr.	Lenka	Varadzínová	Ph.D.	3	1	2
53	Dr, hab. PhDr.	Lubomír	Šebela	CSc.	1	0	1
54	Mgr.	Luboš	Chroustovský	Ph.D.	1	0	1
55	Mgr.	Marek	Hladík	Ph.D.	2	0	2
56	Mgr.	Marek	Vlach	Ph.D.	2	0	2
57	prof.	Marek	Zvelebil	Ph.D.	28	14	14
58	PhDr.	Marie	Zápotocká	CSc.	1	0	1

Publikování českých badatelů							
ID	Titul před	Jmeno	Prijmeni	Titul za	Publikace celkem	Publikovano samostatne	Publikovano v kolektivu
59	Mgr.	Markéta	Končelová	Ph.D.	1	0	1
60	Prof. PhDr.	Martin	Gojda	CSc.	6	5	1
61	Mgr.	Martin	Hložek	Ph.D.	1	0	1
62	Mgr.	Martin	Holub		1	0	1
63	Mgr.	Martin	Ježek	Ph.D.	5	3	2
64	Mgr.	Martin	Kuča		1	0	1
65	PhDr.	Martin	Kuna		5	2	3
66	Mgr.	Martin	Novák	Ph.D.	2	0	2
67	Mgr. et Mgr.	Martin	Odler		1	0	1
68	Doc. PhDr.	Martin	Oliva	Ph.D. DSc.	6	2	4
69		Martina	Lázničková- Galetová	Ph.D.	7	1	6
70	Mgr.	Martina	Robličková	Ph.D.	1	0	1
71	Mgr.	Michaela	Látková	Ph.D.	1	0	1
72	Mgr.	Michaela	Rašková Zelinková		1	0	1
73	PhDr.	Michaela	Selmi Wallisová	Ph.D.	1	0	1
74	PhDr.	Michal	Lutovský		1	1	0
75	Doc. RNDr.	Milan	Stloukal	prom hist., DrSc.	2	0	2
76	Mgr.	Milan	Vokáč	Ph.D.	1	0	1
77	PhDr.	Miloslav	Chytráček	Ph.D.	1	0	1
78	RNDr.	Miriam	Nýltová Fišáková	Ph.D.	8	1	7
79	Ing.	Miroslav	Bálek		1	0	1
80	doc. Mgr.	Miroslav	Bárta	Ph.D.	2	0	2
81	Prof. PhDr.	Miroslav	Verner	DrSc.	1	0	1
82	Mgr.	Monika	Pecinovská		1	0	1
83	PhDr.	Natalie	Venclová	CSc.	6	5	1
84		Pavel	Kačl		1	0	1
85	Ing.	Pavel	Pavel		1	0	1
86	Bc.	Petr	Čech		1	0	1
87	doc. PhDr.	Petr	Charvát	DrSc.	1	0	1
88	Mgr.	Petr	Kočár		6	0	6

Publikování českých badatelů							
ID	Titul před	Jmeno	Prijmeni	Titul za	Publikace celkem	Publikovano samostatne	Publikovano v kolektivu
89	Mgr.	Petr	Květina	Ph.D.	1	0	1
90	Mgr.	Petr	Limburský	Ph.D.	1	0	1
91	PhDr.	Petr	Meduna	Ph.D.	1	0	1
92	Mgr.	Petr	Neruda	Ph.D.	5	1	4
93	Doc.	Petr	Pokorný	Ph.D.	11	1	10
94	PhDr. Mgr.	Petr	Šída	Ph.D.	6	1	5
95	Ing.	Petr	Škrdla	Ph.D.	9	1	8
96	RNDr.	Petr	Velemínský	Ph.D.	2	0	2
97	Bc.	Petr	Žaža		1	0	1
98	Mgr.	Radka	Kozáková	Ph.D.	3	0	3
99	PhDr.	Radka	Šumberová	Ph.D.	2	0	2
100	Prof. PhDr.	Radomír	Pleiner	DrSc.	1	0	1
101	Mgr.	René	Kyselý	Ph.D.	6	3	3
102		Roman	Hadacz		2	0	2
103	RNDr.	Roman	Křivánek	Ph.D.	1	0	1
104	Mgr.	Romana	Kočárová		3	0	3
105	doc. Mgr.	Sandra	Sázelová	Ph.D.	3	0	3
106	Doc. PhDr.	Slavomil	Vencel		4	4	0
107	Mgr.	Tomáš	Mangel	Ph.D.	1	0	1
108	Mgr.	Václav	Vondrovský		1	0	1
109	RNDr.	Věra	Čulíková	CSc.	3	0	1
110	Mgr. et Mgr.	Veronika	Dulíková	Ph.D.	1	0	1
111	doc. Mgr.	Viktor	Černý	Dr.	1	0	1
112	RNDr.	Vladimir	Hašek	DrSc.	1	0	1
113	PhDr.	Vladimir	Ondruš		1	0	1
114	PhDr.	Vladimir	Sakař	CSc.	1	0	1
115	Doc. PhDr.	Vladimír	Salač	CSc.	1	0	1
116	doc. Mgr.	Vladimír	Sládek	Ph.D.	2	0	2
117	Mgr.	Zdeněk	Schenk		1	0	1
118		Zdeněk	Vašíček		1	0	1
119	Mgr.	Zdeňka	Nerudová	Ph.D.	4	0	4

Tab. 5: Tabulka kategorií klíčových slov.

Klicova slova - kategorie	
Klicova slova - kategorie	CountOfKlicova slova - kategorie
Evropa	86
Paleolit	70
Morava	59
Čechy	51
Výzkum	44
Neolit	33
Antropologie	30
Archeobotanika	29
Archeologické nálezy	29
Archeozoologie	27
Kontext výrobní (zemědělství)	21
Středověk	21
Datovací metoda	21
Kontext pohřební	20
Teorie	19
Transformace	19
Biologická antropologie	19
Lovci a sběrači	17
Vývoj člověka	16
Materiální aspekt	15
Mezolit	15
Afrika	14
Palynologie	14
Doba bronzová	12
Historie archeologie	12
Recenze	12
Ekonomika	11
Metoda	11
Analýza	10
Kontext výrobní (specializovaná výroba)	10
Kontext sídlištní	10
Chronologie	10
Residenční areály	9
Nedestruktivní archeologie	9
Pleistocén	8
Doba železná	8
Geoarcheologie	8

Klicova slova - kategorie	
Klicova slova - kategorie	CountOfKlicova slova - kategorie
Genetika	8
Lingvistika	7
Historie	7
Eneolit	7
Pedologie	6
Experimentální archeologie	5
Doba římská	5
GIS	5
Umění	5
Holocén	5
Osobnosti	5
Metalurgie	4
Slovensko	4
Paradigmata	4
Domestikace	4
Kontext fortifikační	4
Asie	4
Kontext rituální	4
Architektura	3
Československo	3
Gender	3
Doba ledová	2
Paleontologie	2
Archeologie digitálního věku	2
Rondel	2
GPS	2
Etnoarcheologie	2
Náboženství	2
Klima	1
Doba kamenná	1
Doba laténská	1
Archivace	1
Slezsko	1